

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

Lp .	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi/ Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko projektodawcy
1.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	Uwaga ogólna art. 2	<p>Podtrzymać należy stanowisko o potrzebie uchwalenia ustawy zawierającej propozycje, wynikające z ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji a dotyczące wsparcia i reprezentacji osób pełnoletnich, wprowadzające do systemu prawa nowe rozwiązania, oparte na zastąpieniu ubezwłasnowolnienia tak zwanym wspieranym podejmowaniem decyzji, jednakże istotne jest zapewnienie im spójności i wzajemnego uzupełniania, nie zaś wątpliwości co do zakresu. Stąd nadal regulowanie tej instytucji w odrębnej ustawie powoduje, że regulacja ta jest mało spójna systemowo i nieczytelna.</p> <p>Nadal nie zostały uwzględnione uwagi jasnego wyjaśnienia poszczególnych pojęć i instytucji wskazanych w art. 2 projektu ustawy nie tylko przez odesłanie, a poprzez wyraźne wskazanie rozumienia i zakresu także w samej ustawie o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji. Nadal wymaga to wielostopniowego skorzystania z różnych ustaw, tj. tej uchwalanej i przede wszystkim kodeksu cywilnego, pkt 6 to wyjaśnienie przez powtórzenie, że mówiąc o osobie potrzebującej wsparcia – rozumie się przez to osobę, która potrzebuje instrumentu wspieranego podejmowania decyzji. Tym samym</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Z uwagi na duży stopień szczegółowości projektowanych rozwiązań oraz ich charakter, nie stanowią one materii <i>strictie</i> cywilnoprawnej i jako takie nie powinny być umiejscowione w Kodeksie cywilnym. Wskazać należy, że w kodeksie zawarto zakotwiczenie instytucji z zakresu wspieranego podejmowania decyzji, w takim zakresie w jakim stanowią one element prawa cywilnego. Doszczegółowienie tych przepisów umiejscowiono w ustawie odrębnej, dedykowanej nowemu, systemowemu rozwiązaniu. Powyższe, wbrew twierdzeniom zgłaszającego uwagę systematyzuje regulację. Ponadto system wspieranego podejmowania decyzji może ewaluować poprzez dodanie kolejnych instytucji o charakterze bardziej wspierającym, zaś nowelizacja ustawy jest prostsza i szybsza legislacyjnie niż kodeksu.</p> <p>Odrębna ustawa jest także kompromisem między dbaniem o system prawa a</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			wciąż istnieje trudność w zrozumieniu zakresu kompetencji poszczególnych podmiotów, zaliczonych do grona instrumentów wspieranego podejmowania decyzji oraz różnic pomiędzy nimi ze względu jedynie na odesłanie do właściwej regulacji; może to rodzić trudności w wyborze właściwej pomocy.	oczekiwaniami przedstawicieli strony społecznej uczestniczącej w pracach <i>Zespołu do spraw opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji</i> ¹ (dalej jako: „Zespół”). Decyzja o przeniesieniu projektowanych przepisów do jednej ustawy zapadła na skutek uwzględnienia uwag wewnątrzresortowych. Zawarcie wszystkich projektowanych przepisów dotyczących zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji w jednym, odrębnym akcie prawnym rangi ustawowej, poświęconym osobom wymagającym takiego wsparcia ma na celu całościowe uregulowanie wybranego obszaru stosunków społecznych.
2.	Rzecznik Finansowy	Uwaga kierunkowa	Do rozważenia poddajemy czy w ramach regulacji powinien powstać rejestr kurateli. Z jednej strony – rejestr, w którym można by sprawdzić czy dla danej osoby ustanowiono kuratelę mógłby pomóc w tym, aby z osobami takimi nie zawierać umowy bez wystąpienia o zgodę kuratora. Ma to znaczenie zwłaszcza w sytuacji, gdy umowy np.: z podmiotami rynku finansowego (np.: banki, instytucje pożyczkowe) są zawierane bez bezpośredniej obecności klienta, na odległość.	Uwaga nieuwzględniona Projektodawca na obecnym etapie nie widzi konieczności wprowadzenia rejestru dla osób, które będą miały ustanowionego kuratora reprezentującego. Aktualnie nie ma rejestru dla osób ubezwłasnowolnionych. Rozważane jest utworzenie „rejestru środków ochrony” oznaczającego rejestr, którym zastępowane będą środki

¹ Zarządzenie Nr 243 Prezesa Rady Ministrów w sprawie Zespołu do spraw opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji z dnia 3 lipca 2023 r. (M.P. z 2023 r. poz. 650).

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>W aktualnym stanie prawnym podmioty rynku finansowego nie mają dostępu do informacji o statusie danej osoby – orzeczeniu ubezwłasnowolnienia i zmianach w tym zakresie. Nie można więc zweryfikować, czy dana osoba może samodzielnie podejmować czynności prawne. Zgodnie z projektem, po wprowadzeniu instytucji kuratora wspierającego i kuratora reprezentującego ulegnie to zmianie.</p> <p>Zgodnie z projektowanymi zmianami, ustanowienie kuratora nie będzie też przesłanką unieważnienia dowodu osobistego. Nie jest więc całkiem jasne skąd podmioty, zwłaszcza publiczne, mają wiedzieć, że dana osoba ma ustanowionego kuratora.</p> <p>Z drugiej strony – utworzenie rejestru kurateli/osób wspieranych może służyć (tak samo jak rejestr pełnomocników rejestrowanych) typowaniu ofiar na cele przestępstw.</p> <p>Do zastanowienia jest więc to, czy cele regulacji wymagają utworzenia rejestru kurateli, - a jeżeli tak - kto powinien mieć do niego dostęp (zob. też uwaga dotycząca rejestru pełnomocników rejestrowanych).</p>	<p>służące ochronie osoby dorosłej lub potwierdzone uprawnienia do reprezentacji, ale dopiero po wejściu w życie rozporządzenia PE i Rady w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania środków oraz współpracy w kwestiach dotyczących ochrony osób dorosłych (COM) (2023)280. Postęp procesu legislacyjnego można śledzić na stronie https://eur-lex.europa.eu/procedure/EN/2023_169, na której dostępne są także dodatkowe dokumenty dotyczące wniosku (np. Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, załączniki do wniosku).</p>
3.	Rzecznik Finansowy	Uwaga kierunkowa	<p>Dostęp do rejestru pełnomocników rejestrowanych</p> <p>Zgodnie z projektem, w KC ma powstać nowa instytucja prawna – pełnomocnik rejestrowany. Ma on być zastępcą osoby na wypadek gdyby nie była ona w stanie w przyszłości pokierować swoim postępowaniem. Aby umożliwić weryfikację</p>	<p>Uwaga wyjaśniona</p> <p>W ocenie projektodawców mechanizm wyszukiwania danych w Rejestrze Pełnomocnictw wymagający podania nr PESEL mocodawcy, zapobiega masowym pobraniom danych oraz wymaga od</p>

Uwagi

do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>pełnomocnictw, ma zostać stworzony rejestr. Rejestr ma być jawny. Każdy znając numer PESEL będzie mógł sprawdzić umocowanie pełnomocnika rejestrowanego.</p> <p>Z jednej strony – zdajemy sobie sprawę z tego, że ujawnienie jakichkolwiek danych w publicznych rejestrach jest w pewnym zakresie niezbędne, mimo ryzyka jakie się z tym wiąże. Dotyczy to np.; informacji o organach osób prawnych czy prokurze, które są podawane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Jawny rejestr ma służyć temu, aby móc zweryfikować choćby to, czy pełnomocnictwo rejestrowane nadal obowiązuje.</p> <p>Z drugiej jednak strony - dostęp każdego znającego PESEL do zawartych tam informacji może stanowić pole do nadużyć i wykorzystywania danych osobowych na cele przestępcze – np.: typowania ofiar przestępstw. Dotyczy to zwłaszcza osób, których numery PESEL są już w przestrzeni publicznej (np. były podane w rejestrach KRS).</p> <p>Biuro Rzecznika Finansowego nie zajmuje jednoznacznego stanowiska w kwestii priorytetów określonych w ustawie, jednakże zwracamy uwagę na potencjalne problemy, które mogą wynikać z jej projektu.</p>	<p>wyszukującego podania informacji o danej osobie umożliwiających wyszukanie.</p> <p>Istnieje potencjalne ryzyko pozyskania tego typu danych z innych źródeł jak np. KRS, przy czym nie wydaje się w ocenie projektodawcy, aby ujawniane dane w Rejestrze Pełnomocnictw pozwalały na nawiązanie kontaktu z mocodawcą. Dane kontaktowe nie będą bowiem ujawniane każdemu, jedynie sądom i notariuszom. Wobec czego potencjalny przestępca pomimo posiadania wiedzy o osobie wpisanej do Rejestru Pełnomocnictw nie będzie miał realnej możliwości nawiązania z nią kontaktu, co w ocenie projektodawców, znacząco utrudni wykorzystywanie tych danych w celach przestępczych.</p> <p>Ponadto wskazać należy, że zakres udostępnianych danych został ograniczony jedynie do danych niezbędnych do ustalenia istnienia umocowania i identyfikacji pełnomocnika rejestrowanego</p>
4.	Rzecznik Praw Pacjenta	Uwaga ogólna	<p>Projekt zakłada, że uprawnienie do działania kuratora reprezentującego lub pełnomocnika rejestrowanego w imieniu pacjenta będzie w niektórych sytuacjach uzależnione od zakresu ich umocowania. Jako</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Przyjęcie rozwiązania, że kurator reprezentujący albo pełnomocnik rejestrowany działa w imieniu pacjenta</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>przykład należy wskazać art. 78 pkt 10 projektu, który przewiduje, że kurator reprezentujący albo pełnomocnik rejestrowany będą zwolnieni z opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej, jeżeli wynika to z zakresu ich umocowania.</p> <p>Taki zapis może powodować wątpliwości czy z treści umocowania musi wprost wynikać dane uprawnienie, w tym przypadku – do otrzymania bezpłatnie dokumentacji medycznej, w szczególności, iż prawa pacjenta są realizowane przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych, a więc to te podmioty (ich pracownicy), czy też osoby wykonujące zawody medyczne, będą dokonywali interpretacji zakresu uprawnień, co zdecydowanie może nie mieć jednolitego charakteru, w zależności od podmiotu, regionu kraju, a nawet podejścia danej osoby, itp.</p> <p>Powyższa wątpliwość rozciąga się na pozostałe uprawnienia kuratora reprezentującego lub pełnomocnika rejestrowanego na gruncie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, przy których zawarto zastrzeżenie „jeżeli wynika to z zakresu ich umocowania”.</p> <p>Wątpliwości w tym zakresie mogą rzutować na newralgiczny obszar ochrony zdrowia danej osoby, dostęp do świadczeń zdrowotnych oraz realizacji jej praw jako pacjenta.</p> <p>Propozycja brzmienia przepisu</p>	<p>bez względu na zakres umocowania będzie stało w sprzeczności z podstawowym założeniem projektowanej ustawy, że zakres umocowania kuratora albo pełnomocnika będzie zawsze dostosowany do stanu zdrowia konkretnej osoby i zakres ten będzie określał sąd. Projektodawca zakłada, że stan zdrowia każdej osoby może się zmieniać, stąd różne zakresy umocowania kuratora. Projekt odchodzi od dotychczasowej, sztywnej regulacji ustanowienia opiekuna prawnego dla osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie na czas nieokreślony. Wprowadzana regulacja wymusza okresową ocenę potrzeb osoby, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego i dostosowanie zakresu reprezentacji do jej aktualnego stanu zdrowia. Osoba wspierana zawsze będzie miała pełną zdolność do czynności prawnych, przy czym w wyjątkowych sytuacjach, gdy osoba ta będzie potrzebowała wsparcia, czynności w jej imieniu będzie dokonywał kurator. Każda osoba wspierana, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, będzie mogła samodzielnie wystąpić do sądu o uchylenie kurateli albo zmianę zakresu jego umocowania. Jeżeli ochrona interesów osoby pełnoletniej nie będzie</p>
--	--	--	--	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>Przyjęcie rozwiązania na gruncie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, że kurator reprezentujący lub pełnomocnik rejestrowany działa w imieniu pacjenta w każdym zakresie i tym samym odstąpienie od uregulowania w poszczególnych przepisach ww. ustawy zastrzeżenia, że dane uprawnienie ma wynikać z zakresu umocowania kuratora reprezentującego lub pełnomocnika rejestrowanego.</p> <p>Jak już wskazano – z wieloletniego doświadczenia Rzecznika Praw Pacjenta wynika, że podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych różnie podchodzą do kwestii interpretacji poszczególnych praw pacjenta oraz sposobu i zakresu ich realizacji, co powoduje różny standard ochrony praw pacjenta, co jest stanem niepożądanym. Proponowane zmiany w ww. zakresie tylko pogłębią ten stan, gdyż to na podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych zostanie przerzucona kwestia oceny zakresu umocowania, np. w zakresie uprawnienia do dostępu do dokumentacji medycznej, czy wręcz na osobę wykonującą zawód medyczny, która miałaby dokonywać takiej oceny przed udzieleniem informacji o stanie zdrowia pacjenta, na podstawie proponowanego art. 9 ust. 2a.</p> <p>W oparciu o powyższe, w celu zapewnienia jednolitego stosowania nowych instrumentów prawnych i ochrony praw pacjenta, należy odstąpić</p>	<p>wymagała ustanowienia kuratora reprezentującego, a osoba ta będzie potrzebowała faktycznego wsparcia w prowadzeniu jej spraw, sąd ustanowi kuratora wspierającego.</p>
--	--	--	---	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			od regulowania na gruncie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, że dane uprawnienie kuratora reprezentującego lub pełnomocnika rejestrowanego musi wynikać z zakresu ich umocowania – sam fakt bycia kuratorem reprezentującym lub pełnomocnikiem rejestrowanym powinien być w tym zakresie wystarczający.	
5.	Naczelna Rada Lekarska	Brak pełnomocnika medycznego	<p>Naczelna Rada Lekarska po zapoznaniu się z projektem ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji, przekazany przy piśmie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości pani Zuzanny Rudzińskiej-Bluszcz z dnia 27 marca 2027 r. (znak: DPCiG-I.410.6.1.2024) negatywnie opiniuje projekt ustawy w zakresie, w jakim nie uwzględniono w nim możliwości ustanowienia pełnomocnika medycznego oraz w zakresie, w jakim wprowadzono do projektu ustawy szereg regulacji z zakresu ustaw dotyczących ochrony zdrowia i wykonywania zawodu lekarza, które nie były przedmiotem uprzednich uzgodnień z samorządem lekarskim i nie były w ogóle przewidziane w poprzednich wersjach projektu ustawy.</p> <p>Projekt ustawy przewiduje zastąpienie instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji. We wcześniejszych pracach nad projektem ustawy, w których brali udział także przedstawiciele Naczelnej Rady Lekarskiej, przewidywano możliwość</p>	<p>Wyjaśnienie do uwagi</p> <p>Propozycje wypracowane w ramach prac Międzyresortowego Zespołu do spraw opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji, dotyczące pełnomocnictw medycznych oraz powstania Centralnego Rejestru Oświadczeń Medycznych, objęte pierwotnie projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw w wersji z dnia 21 maja 2024 r. (UD80), zostały przekazane pismem z dnia 28 października 2024 r. do Ministerstwa Zdrowia do ewentualnego wykorzystania. Zaproponowane rozwiązania nie obejmowały bezpośrednio instytucji służących zastąpieniu ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji. W odniesieniu do</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>ustanowienia pełnomocnika medycznego. Samorząd lekarski popierał koncepcję tego rodzaju pełnomocnictwa upoważniającego osobę wybraną przez pacjenta do reprezentowania pacjenta w sprawach z zakresu ochrony zdrowia. W związku z tym Naczelna Rada Lekarska proponuje, aby w art. 2 pkt 1 projektu opiniowanej ustawy, który jako instrumenty wspieranego podejmowania decyzji wymienia: asystenta prawnego, kuratora wspierającego, kuratora reprezentującego oraz pełnomocnika rejestrowanego, dodać także pełnomocnika medycznego i w dalszych przepisach ustawy takiego pełnomocnika odpowiednio umocować do działania.</p> <p>W ocenie samorządu lekarskiego zaniechanie rozpoczętych prac nad uregulowaniem instytucji pełnomocnika medycznego jest błędem, który odsunie o kolejne lata wprowadzenie do polskiego porządku prawnego tego potrzebnego instrumentu wspierania pacjenta przy podejmowaniu decyzji co do czynności z zakresu ochrony zdrowia. Okres prac legislacyjnych nad uchwaleniem ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji jest najlepszym momentem, aby w sposób kompleksowy zapewnić należytą autonomię woli osobom, które w przyszłości mogą potrzebować wsparcia przy korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej, tak aby te świadczenia były udzielane w sposób zgodny z ich wolą, potrzebami i przyszłymi interesami. Środowisko lekarskie</p>	<p>zaprojektowanych regulacji, dotyczących pełnomocnictw medycznych oraz powstania Centralnego Rejestru Oświadczeń Medycznych, w toku prac legislacyjnych ujawniły się kwestie, które wymagały podjęcia dodatkowych analiz, przede wszystkim w zakresie właściwości resortowej Ministerstwa Zdrowia. Mając na uwadze powyższe oraz konieczność pilnego procedowania projektu ustawy zastępującej instytucję ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji, nie było możliwe jednoczesne prowadzenie prac nad projektem ww. ustawy oraz uregulowaniem instytucji pełnomocnictwa medycznego i utworzenia Centralnego Rejestru Oświadczeń Medycznych w ramach jednego procesu legislacyjnego. Jednocześnie Ministerstwo Sprawiedliwości zadeklarowało wolę współpracy, w zakresie swojej właściwości, w przypadku ewentualnego prowadzenia dalszych prac w ramach Ministerstwa Zdrowia w odniesieniu do przedmiotowych zagadnień.</p> <p>Dodatkowo wskazać należy, że zarządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 maja 2025 r.</p>
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>uważa, że pacjent powinien mieć prawo upoważnić wskazaną przez siebie osobę posiadającą jego zaufanie do podejmowania w przyszłości w jego imieniu skutecznych prawnie decyzji co do skorzystania ze świadczeń zdrowotnych na wypadek, gdyby znalazł się w stanie wyłączającym możliwość wyrażenia świadomej zgody. Obecna wersja projektu ustawy takich możliwości nie zapewnia.</p> <p>Za wprowadzeniem instytucji pełnomocnika medycznego przemawia kilka ważnych argumentów. Po pierwsze, jedną z najważniejszych zasad obowiązujących we współczesnej medycynie jest zasada poszanowania autonomii pacjenta, czyli respektowania woli pacjenta co do wyrażenia zgody bądź sprzeciwu wobec proponowanych działań diagnostycznych, profilaktycznych i leczniczych. Pełnomocnik medyczny jest w stanie realizować tę indywidualną wolę pacjenta lepiej niż działający w imieniu władzy publicznej sąd opiekuńczy. Po drugie, w pewnych sytuacjach pacjent, mimo że formalnie posiada pełną zdolność do czynności prawnych, to faktycznie pozbawiony jest możliwości wyrażenia świadomej zgody na skorzystanie ze świadczenia zdrowotnego, a nie każda taka osoba ma ustanowionego przedstawiciela ustawowego. W takich sytuacjach możliwość uzyskania świadczenia zdrowotnego – nieraz dość pilnego – jest odraczana do czasu uzyskania prawnie skutecznej zgody sądu lub do</p>	<p><i>Został powołany Zespół do spraw wypracowania rozwiązań normatywnych w zakresie pełnomocnictwa medycznego oraz kierowania pacjentów niezdolnych do wyrażenia woli do zakładu opiekuńczo-leczniczego i zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego.</i></p> <p>Pełnomocnictwo rejestrowane obejmuje umocowanie do wszystkich czynności związanych z osobą i majątkiem mocodawcy, w tym do wyrażania w imieniu mocodawcy zgody albo sprzeciwu na udzielanie świadczeń zdrowotnych lub na inne czynności medyczne, a także do reprezentowania mocodawcy we wszystkich postępowaniach przed sądami, innymi organami władzy publicznej oraz sądami polubownymi</p> <p>W ocenie projektodawcy z uwagi na okoliczność że pełnomocnik rejestrowany będzie umocowany do działania w przypadku utraty przez mocodawcę ze względu na stan zdrowia zdolności do kierowania swoim postępowaniem uzasadnione jest umożliwienie podejmowania mu czynności także w zakresie dotyczącym zdrowia.</p> <p>Zaprojektowana regulacja pełnomocnictwa rejestrowanego nie</p>
--	--	--	---	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>czasu ustanowienia osoby zdolnej do podejmowania decyzji w imieniu pacjenta. Po trzecie, obecnie obowiązujące przepisy, które upoważniają sąd opiekuńczy do podjęcia decyzji o zezwoleniu na udzielenie świadczenia zdrowotnego pacjentowi niezdolnemu do wyrażenia świadomej zgody, okazują się niewystarczające, np. nie zawsze jest możliwe uzyskanie zezwolenia sądu w odpowiednim czasie.</p> <p>Opiniowany projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji przewiduje natomiast instytucję pełnomocnika rejestrowanego (dodawane art. 109¹⁰ - art. 109¹⁸ kodeksu cywilnego). W art. 109¹⁰ § 2 i 3 kodeksu cywilnego przewiduje się, że pełnomocnik rejestrowany będzie miał umocowanie do wszystkich czynności związanych z osobą i majątkiem mocodawcy, w tym do wyrażania w imieniu mocodawcy zgody albo braku zgody na udzielanie świadczeń zdrowotnych lub na inne czynności medyczne, a pełnomocnictwa rejestrowanego nie będzie można ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich. Takie brzmienie przepisu oznacza, że w przypadku udzielenia pełnomocnictwa rejestrowanego, wykluczono z góry możliwość udzielenia odrębnego pełnomocnictwa medycznego, skoro pełnomocnictwo rejestrowane obejmuje czynności z zakresu ochrony zdrowia i nie można go ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich (pełnomocnik medyczny byłby pewnego rodzaju</p>	<p>wyklucza możliwości udzielenia odrębnego pełnomocnictwa medycznego, jeśli takie przepisy zostaną uchwalone. W przypadku opracowywania regulacji dotyczącej pełnomocnictwa medycznego konieczne będzie wprowadzenie rozwiązań zawierających odniesienie się do pełnomocnictwa rejestrowanego i określenie wzajemnych relacji pomiędzy tymi instrumentami prawnymi.</p> <p>Udzielenie pełnomocnictwa rejestrowanego jest przewidziane dla zdrowych pełnoletnich ludzi, którzy chcą się zabezpieczyć na przyszłość, gdyby ze względu na stan zdrowia nie byli w stanie samodzielnie kierować swoim postępowaniem, jest również przewidziane dla osób które znalazły się w szpitalu i są w stanie samodzielnie kierować swoim postępowaniem. W takim przypadku notariusz może dokonać czynności w szpitalu.</p>
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>ograniczeniem dla sfery uprawnień pełnomocnika rejestrowanego). Brak możliwości wyodrębnienia roli pełnomocnika rejestrowanego i pełnomocnika medycznego należy ocenić negatywnie. Brak możliwości rozdzielenia funkcji pełnomocnika rejestrowanego i pełnomocnika medycznego ogranicza autonomię woli pacjenta. Należy zakładać, że pacjent może z uzasadnionych względów chcieć ustanowić inną osobę do reprezentowania jego przyszłych interesów majątkowych (pełnomocnik rejestrowany) a inną osobę upoważnić do reprezentowania jego przyszłych interesów w sferze ochrony zdrowia (pełnomocnik medyczny).</p> <p>Ponadto Naczelna Rada Lekarska zwraca uwagę, że rygoryzm trybu ustanawiania pełnomocnika rejestrowanego (pełnomocnictwo rejestrowane musi być sporządzane przed notariuszem) nie odpowiada uwarunkowaniom, w jakich pacjenci mogliby udzielać pełnomocnictwa medycznego. Pacjent przebywający w szpitalu, którego stan się pogarsza, nie będzie miał możliwości ustanowienia pełnomocnika rejestrowanego, a jednocześnie ustawa nie przewiduje pełnomocnictwa medycznego, którego pacjent mógłby – przy zachowaniu odpowiednich warunków - udzielić także podczas pobytu w placówce medycznej. Tymczasem samorząd lekarski stoi na stanowisku, że udzielenie pełnomocnictwa medycznego w związku z pobytem pacjenta w podmiocie</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			leczniczym mogłoby nastąpić także poprzez oświadczenie pacjenta, poświadczone przez osobę wykonującą zawód medyczny i wpisane do dokumentacji medycznej.	
5.	Rzecznik Finansowy	Art. 3	<p>Proponujemy wprowadzić do ustawy załącznik - wzór umowy asysty obejmującego m.in. postanowienie regulujące dostęp asystenta do informacji objętych poszczególne tajemnice zawodowe (np.: tajemnicę ubezpieczeniową, bankową itp.).</p> <p>W ramach umowy asysty prawnej strony mają określać zakres dostępu do tajemnic zawodowych – warto by więc wymienić choćby najbardziej typowe kwestie, które mogą mieć dla nich znaczenie. Strony mogłyby wtedy wybrać do których (albo czy do wszystkich) tajemnic zawodowych asystent prawny ma mieć dostęp.</p> <p>Umowy tego rodzaju często będą zawierać osoby, które nie są prawnikami. Warto więc przygotować wzór po to, aby w takich sytuacjach nie było wątpliwości co do charakteru umowy (odpłatna, nieodpłatna), wysokości wynagrodzenia czy zakresu obowiązków asystenta prawnego. Strony mogłyby taki wzór wykorzystać, bądź nie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projektodawca nie dostrzega konieczności wprowadzenia wzoru umowy asysty prawnej jako załącznika do ustawy. Strony umowy powinny samodzielnie kształtować swoje prawa i obowiązki. Powyższe nie wyklucza stworzenia wzoru umowy asysty prawnej przez inne podmioty w szczególności organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną praw osób z niepełnosprawnościami.</p>
6.	Rzecznik Finansowy	Art. 3	<p>Niejasności co do zakresu świadczeń stron w umowie asysty prawnej.</p> <p><i>Przez umowę asysty prawnej asystent prawny zobowiązuje się do udzielenia osobie potrzebującej wsparcia faktycznego w korzystaniu ze zdolności do czynności prawnych przy prowadzeniu jej własnych spraw określonych w treści umowy.</i></p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zakres obowiązków asystenta prawnego został omówiony w uzasadnieniu do projektu ustawy.</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>Wsparcie ma więc charakter faktyczny, a nie prawny. Nie jest jasne też jaki jest zakres obowiązków „asystenta prawnego”. Nie jest to doradztwo prawne, chociaż osoba taka ma wyjaśniać <i>znaczenia podejmowanych czynności prawnych</i>.</p> <p>Dodatkowo – asystentom „prawnym” nie stawia się żadnych wymagań etycznych (choćby wymogu niekaralności) czy wiedzy tak jak przedstawicielom zawodów prawniczych. Człon „prawnym” w pewnym sensie może więc wprowadzać w błąd.</p> <p>Nieprecyzyjne jest również to, na czym ma polegać „przekazanie oświadczenia woli osoby wspieranej w jej obecności” – może to być pole do nadużyć, gdy asystent prawny stanie się swoistym „interpretatorem” woli danej osoby, która to osoba kieruje oświadczenia woli nie do drugiej strony czynności prawnej, ale do asystenta. Nie jest także jasne, jaka jest rola asystenta w sytuacji, w której dana osoba jest w stanie decyzję świadomie podjąć, ale nie może jej wyrazić i w jaki sposób asystent prawny odpowiada za zniekształcenie woli osoby wspieranej. Czy w takim wypadku asystenta prawnego należy traktować tak jak np.; posłańca przekazującego oświadczenie woli (art. 85 k.c.)?</p>	<p>Asysta prawna nie ma charakteru zawodowego, natomiast asystent prawny nie będzie odrębnym zawodem. Z tych przyczyn brak jest podstaw do określania w ustawie szczególnych wymagań stawianych asystentowi. Wybór osoby asystenta należy do osoby potrzebującej wsparcia i stanowić będzie wyraz zaufania do tej osoby.</p> <p>W opisanej sytuacji przekazanie oświadczenia woli nie będzie obejmowało interpretacji a jedynie przekazania analogicznie do instytucji posłańca z art. 85 k.c., co szczegółowo wyjaśniono w uzasadnieniu do projektu ustawy.</p>
7.	Rada	Art. 3. 1)	Sformułowanie „Czynna obecność” budzi	Uwaga nieuwzględniona

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

	Działalności Pożytku Publicznego		<p>wątpliwości co właściwie oznacza „czynna” obecność. Proponujemy zmianę na znacznie klarowniejszą definicję tj. - „Aktywna obecność” jest poprawnym i zrozumiałym zwrotem, który lepiej oddaje intencję wskazania na aktywne uczestnictwo. Aktualne brzmienie: „czynna obecność przy podejmowaniu czynności prawnych przez osobę zlecającą asystę;”</p> <p>Propozycja brzmienia przepisu</p> <p>Proponowana zmiana: „Aktywna obecność przy podejmowaniu czynności prawnych przez osobę zlecającą asystę;”</p>	<p>Zwrot „czynna obecność” został wypracowany w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi biorącymi udział w pracach Zespołu do spraw opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji. Pojęcie "czynnie obecna" oznacza aktywne uczestnictwo w określonych działaniach czy spotkaniach.</p>
8.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	art. 3 ust. 3	<p>W ramach uwag wskazywanych odnośnie do pojęć niedookreślonych ich interpretacja może rodzić wątpliwości w praktyce. Jak wskazywano odnośnie do umowy asysty prawnej nadal w art. 3 ust. 3 projektu ustawy skonstruowano zakaz podejmowania przez asystenta prawnego czynności z zakresu zastępstwa pośredniego i bezpośredniego osoby wspieranej. Brak jest definicji tych zastępstw, co czyni przepis niezrozumiałym i może rodzić trudności interpretacyjne; nie ma wyraźnego wskazania co oznaczają te pojęcia, zaś z kodeksu cywilnego także nie wynika taki zakres pojęć. Tym samym rodzi się wątpliwość, jak w oparciu o te definicje ma wypełniać obowiązki osoba pełniąca funkcję pomocy prawnej, której status nie jest jasny i dookreślony.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Umowa asysty prawnej nie może obejmować podejmowania czynności z zakresu zastępstwa pośredniego lub bezpośredniego (art. 3 ust. 3). Z uwagi na powyższe działanie asystenta prawnego nigdy nie będzie rodzić skutków po stronie osoby trzeciej, bowiem pomimo wsparcia asystenta, osoba wspierana dokonywać będzie czynności prawnych samodzielnie i na własny rachunek. Asystent prawny będzie uprawniony wyłącznie do udzielania wsparcia faktycznego (art.3). Nie będzie zatem mógł podejmować czynności prawnych w imieniu i na rzecz lub na rzecz osoby</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>Podobnie w art. 20 projektu ustawy wskazano, że kurator reprezentujący, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 1 i 2 uzyskuje zezwolenie sądu w ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby i majątku osoby wspieranej. Interpretacja tego pojęcia przy założeniu realizacji woli osoby wspieranej może rodzić istotne wątpliwości tym bardziej, że zgoda sądu ma następować raczej wyjątkowo. Podobne sformułowanie ma być zawarte w art. 109 (12) § 1 k.c., że pełnomocnik rejestrowany uzyskuje zezwolenie sądu w ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby i majątku mocodawcy.</p>	<p>wspieranej. W kontekście zakresu przedmiotowego umowy wskazane pojęcia nie powinny budzić wątpliwości.</p> <p>Projektodawca celowo posłużył się w treści art. 20 i 109 (12) katalogiem otwartym. Po pierwsze trudno przewidzieć wszystkie sytuacje, kiedy zgoda sądu będzie niezbędna do prawidłowego wykonywania zadań kuratora reprezentującego. Po drugie zastosowanie otwartego katalogu czynności dokonywanych w imieniu osoby wspieranej przez kuratora, na jakie wymagana jest zgoda sądu, urealnia zindywidualizowanie wsparcia udzielanego przez kuratora. W odniesieniu bowiem do różnych osób wspieranych, w zależności od ich sytuacji majątkowej, rodzinnej i indywidualnych potrzeb, określona czynności może być uznana za sprawę ważną w rozumieniu projektowanego przepisu, lub nie. Przepis jest wzorowany na aktualnie obowiązującym art. 156 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Aktualnie przyjmuje się, że dokonanie czynności prawnej przez</p>
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

				opiekuna z naruszeniem art. 156 k.r.o. powoduje bezwzględną nieważność czynności prawnej na podstawie art. 58 § 1 k.c. Na gruncie projektowanej regulacji ustawodawca zdecydował się przesądzić o nieważności takiej czynności nadając nowe brzmienie art. 19 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny oraz wprowadzając projektowany art. 109 (12) § 2 kodeksu cywilnego.
9.	Rzecznik Finansowy	Art. 9	<p>Proponujemy aby rozszerzyć katalog przesłanek, które skutkują wygaśnięciem umowy asysty prawnej.</p> <p>Zgodnie z art. 9. Asysta prawna wygasa wskutek:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) śmierci osoby wspieranej; 2) śmierci asystenta prawnego; 3) korzystania przez asystenta prawnego z instrumentów wspieranego podejmowania decyzji. <p>W naszej ocenie należy wprowadzić dodatkowe przesłanki, które powodują wygaśnięcie umowy asysty prawnej takie jak np.: skazanie prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przeciwko osobie wspieranej.</p> <p>Ponadto, pytanie czy umowa asysty prawnej nie powinna wygasać w przypadku, jeżeli dla osoby wspieranej ustanowiony został kurator reprezentujący lub powstało umocowanie pełnomocnika rejestrowanego. W takim wypadku umowa asysty prawnej traci rację bytu, chociaż w tym wypadku umowę może wypowiedzieć</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>W przypadku skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przeciwko osobie wspieranej, osobie tej przysługuje prawo do rozwiązania umowy. Brak jest podstaw do poszerzenia katalogu przyczyn wygaśnięcia umowy z mocy prawa. Umowa zlecenia również nie zawiera takiej regulacji.</p> <p>Jeżeli zakres umocowania kuratora reprezentującego jest tożsamy z zakresem obowiązków asystenta prawnego, kurator (podobnie jak pełnomocnik rejestrowany) może wypowiedzieć umowę asysty prawnej, jeśli uzna to za zasadne. Sytuacja ta nie dotyczy jednak kuratora</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>kurator lub pełnomocnik.</p>	<p>reprezentującego upoważnionego wyłącznie do wyrażania zgody na określone czynności wykonywane przez osobę wspieraną. Osoba ta może bowiem przy dokonywaniu czynności prawnych korzystać ze wsparcia asystenta prawnego.</p>
10.	<p>I Zastępca Prokuratora Generalnego Prokurator Krajowy</p>	<p>Art. 13 ust. 1</p>	<p>Zgodnie z projektowanym art. 13 ust. 1 ustawy, co do zasady kuratora ustanawia się na oznaczony czas, odpowiedni do potrzeb osoby potrzebującej wsparcia, nie dłuższy niż pięć lat. Wyjątkowo kuratora można ustanowić na oznaczony czas, nie dłuższy niż dziesięć lat. Wydaje się jednak, że w wyjątkowych sytuacjach, gdy stan zdrowia osoby wspieranej nie rokuje zmiany, że bez naruszania międzynarodowych standardów ochrony praw osób z niepełnosprawnością, decyzję w tym zakresie powinien podejmować sąd, wskazując określony czas, na jaki kurator będzie ustanawiany, przy braku ustawowej granicy wynoszącej dziesięć lat. Przyjęte w projekcie okresy 5 i 10-letnie, na jakie może zostać ustanowiony kurator, nie zostały w uzasadnieniu projektu w żaden sposób uzasadnione co do ich długości, mimo że ograniczają one możliwość podejmowania decyzji przez sąd, który będzie dysponował wiedzą, czy stan zdrowia osoby wspieranej nie rokuje zmian, a tym samym przesłanki ustanowienia kuratora pozostaną aktualne i na jak długo.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Przepisy dotyczące sądowej ochrony osób wymagających wsparcia w korzystaniu ze swojej zdolności do czynności prawnych skonstruowano zgodnie ze standardami międzynarodowymi, stanowiącymi, że <i>środki związane z korzystaniem ze zdolności do czynności prawnych muszą zawierać skuteczne zabezpieczenia, w celu zapobiegania nadużyciom, zgodnie z międzynarodowymi standardami praw człowieka. Nadto środki związane z korzystaniem ze zdolności do czynności prawnych respektować muszą prawa, wolę i preferencje danej osoby, winny być stosowane przez możliwie najkrótszy czas i podlegać stałemu przeglądowi przez właściwe, niezależne i bezstronne władze lub organ sądowy</i>². Regulacja ma zapewnić, by wsparcie w wykonywaniu zdolności do czynności prawnych osoby wspieranej było dostosowane do jej stanu</p>

² Tak: art. 12 ust. 4 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r., Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 (dalej KPON).

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

				<p>świadomości, przy uwzględnieniu faktu, że stan takiej osoby może się zmieniać na przestrzeni czasu. Z tych przyczyn uregulowano, że oznaczony czas na jaki można ustanowić kuratora reprezentującego może być maksymalnie do 5 lat, w wyjątkowych przypadkach do 10 lat. Wprowadzane regulacje wymuszają cykliczną ocenę stanu osoby wspieranej i dostosowywanie zakresu wsparcia do jej stanu zdrowia.</p>
11.	Rzecznik Praw Pacjenta	Art. 20 oraz art. 25 pkt 14	<p>W projekcie kurator reprezentujący i pełnomocnik rejestrowany będą obowiązani uzyskać zgodę sądu w ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby i majątku osoby wspieranej/mocodawcy. Projektodawca nie zdefiniował pojęcia „ważniejsze sprawy które dotyczą osoby i majątku tych osób”. Wskazano jedynie na przykładowy katalog czynności jakie będą wymagały takiej zgody. Wątpliwości budzi to czy czynność polegająca na przyjęciu świadczenia pieniężnego z zrzeczeniem się roszczeń będzie wymagała takiej zgody. Zgodnie z art. 67zc ust. 2 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjent złożenie oświadczenia o przyjęciu świadczenia kompensacyjnego jest równoznaczne ze zrzeczeniem się przez wnioskodawcę wszelkich roszczeń o odszkodowanie, rentę oraz zadośćuczynienie pieniężne mogących wynikać ze zdarzenia</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Pojęcie „ważniejszych spraw” jest pojęciem kodeksowym, użytym w szczególności w art. 95 k.r.o., 156 k.r.o. i 158 k.r.o. Pojęcie to nie budzi wątpliwości interpretacyjnych i nie jest nowym terminem.</p> <p>Projektodawca celowo posłużył się katalogiem otwartym w projektowanym przepisie. Trudno bowiem przewidzieć wszystkie sytuacje, kiedy zgoda sądu będzie niezbędna do prawidłowego wykonywania zadań kuratora reprezentującego i pełnomocnika rejestrowanego. Przepis jest wzorowany</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>medycznego w zakresie szkód, które ujawniły się do dnia złożenia wniosku.</p> <p>Propozycja brzmienia przepisu</p> <p>Proponuję się dodanie do katalogu czynności wymagających uzyskania zgody sądu czynności polegającej na zrzeczeniu się roszczeń.</p>	<p>na art. 156 kro. Aktualnie przyjmuje się że dokonanie czynności prawnej przez opiekuna z naruszeniem art. 156 kro powoduje bezwzględną nieważność czynności prawnej na podstawie art. 58 par. 1 k.c. (por. post. SN z 19.09.1967 r. III CR 177/67).</p>
12.	Rzecznik Finansowy	Art. 22	<p>Proponujemy doprecyzować co powinien zawierać spis inwentarza i w jaki sposób wymieniać w nim umowy z podmiotami rynku finansowego.</p> <p>Nie jest jasne, czy chodzi tylko o spis przedmiotów (por. np.: 638[8] kpc – spis inwentarza spadkowego), czy może wykaz aktywów i pasywów w szerszym znaczeniu (por. np. art. 19 ustawy o rachunkowości).</p> <p>Jesteśmy zdania, że spis inwentarza powinien zawierać informacje nie tylko o przedmiotach ale też np.; informacje o środkach na rachunku bankowym, środkach ulokowanych w innych produktach finansowych np.: IKE, IKZE, PPK, w funduszach inwestycyjnych czy w ubezpieczeniach z UFK. Informacja ta może być potrzebna choćby na wypadek sytuacji, gdy aktywa te trzeba będzie spieniężyć, albo później na potrzeby spadkobrania. Ponadto, informacja czy osoba wspierana jest ubezpieczona może mieć to znaczenie co do zgłoszenia roszczenia np.: z tytułu poważnego zachorowania lub nieszczęśliwego wypadu – jeśli osoba taka jest objęta ubezpieczeniem tego</p>	<p>Wyjaśnienie do uwagi</p> <p>Przepis oparty na aktualnym art. 160 k.r.o., który dotyczy sporządzenia inwentarza majątku osoby pozostającej pod opieką i nie budzi wątpliwości, że dotyczy on całego majątku z uwzględnieniem wartości rzeczy i praw spornych.</p> <p>W spisie inwentarza ujmuje się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) aktywa podopiecznego z zaznaczeniem wartości każdego przedmiotu, jak również 2) pasywa (długi) podopiecznego.

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>rodzaju. Nie zawsze takie informacje da się rzecz jasna ustalić ze względu na brak dokumentów. Kwestią do zastanowienia jest to, czy w ramach spisu inwentarza należałoby wymieniać także zgłoszone roszczenia. Zwłaszcza w przypadku roszczeń z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę zgłoszonych w pozwach może mieć to znaczenie np.: dla spadkobierców (por. art. 445 §3 k.c.). Jako uwagę kierunkową wskazujemy więc, że warto doprecyzować co powinno być wyszczególnione w ramach spisu inwentarza w kontekście umów z podmiotami rynku finansowego.</p> <p>Doprecyzowanie co należy wymienić w ramach spisu inwentarza.</p>	
13.	Sąd Najwyższy	<p>Dział 4, art. 25 – zmiany w ustawie kodeks cywilny art. 25 pkt 4 – art. 16 § 4 k.c.</p>	<p>Sposób sformułowania art. 16 § 4 k.c. nasuwa poniższe wątpliwości.</p> <p>Z art. 16 § 1 k.c. wynika, że osoba, dla której jest ustanawiany kurator reprezentujący jest pełnoletnia. Osoby pełnoletniej dotyczy więc także art. 16 § 4. Już tylko z tej przyczyny słowo „pełnoletniego” użyte w tym przepisie można uznać za zbędne. Zapis: „przysposabiający pełnoletniego” może budzić wątpliwości interpretacyjne sugerując, że chodzi o stan faktyczny, gdy przysposobienie dotyczyło osoby przysposobionej jako pełnoletnia. Taka sytuacja jest możliwa, jako wyjątek od zasady małoletności</p>	Uwaga uwzględniona

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>osoby przysposabianej (art. 114 § 1 k.r.o.), ale tylko wtedy, gdy wniosek o przysposobienie wpłynął do sądu przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę, której dotyczył, zaś orzeczenie przysposobienia nastąpiło już wobec osoby pełnoletniej. Wynika to z art. 114 § 2 k.r.o.</p> <p>O ile autorzy projektu ocenili, iż wzmianka o pełnoletności osoby, dla której jest ustanawiany więcej niż jeden kurator (art. 16 § 4 k.c.) jest potrzebna (mimo, iż pełnoletność osoby potrzebującej pomocy kuratora już wynika z art. 16 § 1 k.c.) to celowa wydaje się zmiana sformułowania projektowanego przepisu pozwalająca na uniknięcie zasygnalizowanej „niezręczności” zwrotu o przysposobieniu pełnoletniego.</p> <p>Odnotowania też wymaga wątpliwość, czy jest konieczne eksponowanie w przepisie sytuacji, gdy osoba, dla której ustanawiany jest kurator reprezentujący pozostaje w stosunku przysposobienia. Należy zważyć, iż osoby, które dokonały przysposobienia - od uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie (art. 121 § 1 k.r.o., art. 124 § 1 k.r.o.) do uprawomocnienia się wyroku rozwiązującego stosunek przysposobienia, gdy w danym stanie faktycznym był rozwiązywalny, a przysposobienie rozwiązano, co w praktyce zdarza się rzadko - mają status prawny rodziców (art. 126 § 1 k.r.o.).</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>Propozycja brzmienia przepisu</p> <p>Wariant pierwszy:</p> <p>Art. 16 § 4 Ze względu na szczególne okoliczności sąd może ustanowić więcej niż jednego kuratora reprezentującego o różnym zakresie umocowania. Jeśli kuratorami mają być rodzice lub przysposabiający, sąd może zdecydować, że będą mieli ten sam zakres umocowania.</p> <p>Wariant drugi:</p> <p>Art. 16 § 4 Ze względu na szczególne okoliczności sąd może ustanowić dla potrzebującej wsparcia osoby pełnoletniej więcej niż jednego kuratora reprezentującego o różnym zakresie umocowania. Jeśli kuratorami mają być rodzice lub przysposabiający, sąd może zdecydować, że będą mieli ten sam zakres umocowania.</p>	
14.	Sąd Najwyższy	<p>Dział 4,</p> <p>art. 25 – zmiany w ustawie kodeks cywilny</p> <p>art. 25 pkt 10 –</p> <p>art. 62 k.c.</p>	<p>Z porównania projektowanego brzmienia art. 62 k.c. z brzmieniem aktualnie obowiązującym wynika, że wykreślono słowa „lub utracił zdolność do czynności prawnych” ale nie wpisano „lub ustanowiono dla niego kuratora reprezentującego albo został umocowany pełnomocnik rejestrowany” choć w niektórych przepisach używa</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Ustanowienie kuratora reprezentującego albo umocowanie pełnomocnika rejestrowanego nigdy nie będzie się wiązało z utratą zdolności do czynności prawnych przez osobę wspieraną. Z tej przyczyny zaproponowana zmiana jest niezasadna.</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>się takiej formuły, jako „zastępującej” utratę zdolności do czynności prawnych wskutek ubezwłasnowolnienia całkowitego. Celowe wydaje się rozważenie dodania wskazanych słów.</p> <p style="text-align: center;">Propozycja brzmienia przepisu</p> <p>Art. 62. Oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, nie traci mocy wskutek tego, że zanim do tej osoby doszło, składający je zmarł, lub ustanowiono dla niego kuratora reprezentującego albo został umocowany pełnomocnik rejestrowany, chyba że co innego wynika z treści oświadczenia, z ustawy lub z okoliczności.</p>	
15.	Naczelna Rada Lekarska	Art. 25 pkt 14	<p>Zastrzeżenia terminologiczne budzi projektowany art. 109¹⁰ § 1 kodeksu cywilnego. W dodawanym do kodeksu cywilnego art. 109¹⁰ § 2 przewiduje się, że: „<i>Pełnomocnictwo rejestrowane obejmuje umocowanie do wszystkich czynności związanych z osobą i majątkiem mocodawcy, w tym do wyrażania w imieniu mocodawcy zgody albo <u>braku zgody</u> na udzielanie świadczeń zdrowotnych (...)</i>”: Naczelna Rada Lekarska zwraca uwagę, że użyta w tym przepisie terminologia dotycząca wyrażania „braku zgody” jest odmienna niż używana w art. 16 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, gdzie prawidłowo mówi się o wyrażeniu zgody na udzielenie świadczeń zdrowotnych albo</p>	Uwaga uwzględniona

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			odmowie wyrażenia zgody. Brak zgody to nie to samo, co odmowa wyrażenia zgody. Proponuje się zatem ujednolicić terminologię używaną w projekcie ustawy z terminologią wynikającą z ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.	
15.	Rzecznik Finansowy	Art. 25 pkt 14 (dotyczy art. 109[12] k.c.)	<p>Tam gdzie to możliwe, zamiast pojęcia „ważniejszych spraw” proponujemy posługiwać się pojęciem „sprawy zwykłego zarządu” i „sprawy przekraczające zakres zwykłego zarządu”.</p> <p>Pojęcie „ważniejszych spraw” jest nie do końca jasne. Poza sprawami ściśle wymienionymi w katalogach otwartych (art. 20, art. 109[12] §. 1 k.c.) nie ma tutaj jakiegoś odniesienia do obiektywnego miernika które ze spraw majątkowych należy uznawać za „ważniejsze” a które za „mniej ważne”.</p> <p>Zamiast tego terminu, w naszej ocenie warto posłużyć się pojęciem „sprawy zwykłego zarządu” które jest już używane w KPC i KRO i spraw, które ten zakres przekraczają. (por: 583 kpc, 640[1] kpc, 641 kpc, 655[2] kpc, 935 kpc etc, 29 KRO, 101 KRO). W ten sposób można by sięgnąć do orzecznictwa, które określa co jest sprawą zwykłego zarządu, a co zakres ten przekracza – chyba, że ministerstwo celowo wprowadza nowy termin (ale to nie wynika z uzasadnienia projektu). Dotyczy to przede wszystkim zarządu majątkiem osoby potrzebującej wsparcia. W przypadku spraw dotyczących osoby sformułowanie „zwykły</p>	<p>Wyjaśnienie do uwagi</p> <p>Pojęcie „ważniejszych spraw” jest pojęciem kodeksowym, użytym w szczególności w art. 95 k.r.o., 156 k.r.o. i 158 k.r.o. Pojęcie to nie budzi wątpliwości interpretacyjnych i nie jest nowym terminem.</p> <p>Projektodawca celowo posłużył się katalogiem otwartym w projektowanym przepisie. Trudno bowiem przewidzieć wszystkie sytuacje, kiedy zgoda sądu będzie niezbędna do prawidłowego wykonywania zadań kuratora reprezentującego i pełnomocnika rejestrowanego. Przepis jest wzorowany na art. 156 kro. Aktualnie przyjmuje się że dokonanie czynności prawnej przez opiekuna z naruszeniem art. 156 kro powoduje bezwzględną nieważność czynności prawnej na podstawie art. 58 par. 1 k.c. (por. post. SN z 19.09.1967 r. III CR 177/67).</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>zarząd” może nie być do końca odpowiednie. Stosowanie terminów, które już są używane w kodeksach – np.: „sprawy zwykłego zarządu” czy „sprawy przekraczające zakres zwykłego zarządu”, tam gdzie to pasuje do charakteru czynności</p> <p>Jedno z możliwych rozwiązań: Art. 20. Kurator reprezentujący, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 1 i 2 uzyskuje zezwolenie sądu <u>w sprawach przekraczających zakres zwykłego zarządu majątkiem osoby wspieranej i w ważniejszych sprawach które jej dotyczą.</u> W szczególności dotyczy to (...) Art.109[12] Pełnomocnik rejestrowany uzyskuje zezwolenie sądu w sprawach przekraczających zakres zwykłego zarządu majątkiem osoby wspieranej i w ważniejszych sprawach które jej dotyczą. (...)</p>	
16.	Naczelna Rada Lekarska	Projektowany art. 109 ¹² § 1 kodeksu cywilnego	<p>Wątpliwości samorządu lekarskiego budzi także brzmienie projektowanego art. 109¹² § 1 kodeksu cywilnego wskazujące czynności, na których dokonanie pełnomocnik rejestrowany musi uzyskać zezwolenie sądu w ważniejszych sprawach. Wśród wymienionych tam czynności wymagających zgody sądu w obszarze szeroko pojętej ochrony zdrowia umieszczono jedynie zgodę sądu na przyjęcie do placówki opieki długoterminowej w tym zakładu opiekuńczo-leczniczego lub pielęgnacyjno-opiekuńczego, domu pomocy społecznej lub hospicjum. Tymczasem z projektowanych przepisów</p>	<p>Wyjaśnienie do uwagi Projektodawca celowo posłużył się w treści art. 109 (12) katalogiem otwartym. Aktualnie katalog spraw jest jednakowy, zarówno dla kuratora reprezentującego, jak i dla umocowanego pełnomocnika rejestrowanego. Po pierwsze trudno przewidzieć wszystkie sytuacje, kiedy zgoda sądu będzie niezbędna do prawidłowego wykonywania zadań kuratora/umocowanego pełnomocnika rejestrowanego. Po drugie zastosowanie</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>dotyczących ustawy o prawach pacjenta wynika, że w pewnych sytuacjach pełnomocnik rejestrowany będzie musiał uzyskać zgodę sądu na inne czynności medyczne niż wymienione w art. 109¹² § 1 kodeksu cywilnego – np. w projektowanym art. 17 ust. 3 ustawy o prawach pacjenta przewiduje się konieczność uzyskania zgody sądu w sytuacji, gdy pacjent, dla którego umocowano pełnomocnika rejestrowanego, wyraził sprzeciw co do udzielenia świadczenia zdrowotnego, pomimo zgody pełnomocnika rejestrowanego. Podobną regulację przewiduje się w art. 32 ust. 6 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, gdzie w przypadku gdy osoba, dla której umocowano pełnomocnika rejestrowanego, sprzeciwia się czynnościom medycznym, to wówczas poza zgodą pełnomocnika rejestrowanego, wymagane będzie zezwolenie sądu opiekuńczego. Również w projektowanym art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (zmiana przewidziana w art. 45 ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji) zgoda sądu opiekuńczego będzie potrzebna na przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osoby, dla której umocowano pełnomocnika rejestrowanego, w przypadku sprzecznych oświadczeń tej osoby i jej pełnomocnika rejestrowanego w sprawie przyjęcia do szpitala psychiatrycznego.</p> <p>Dla środowiska medycznego bardzo ważne jest, aby z tworzonych przepisów jednoznacznie wynikało, w jakich sytuacjach wystarczająca jest</p>	<p>otwartego katalogu czynności dokonywanych w imieniu osoby wspieranej przez kuratora/umocowanego pełnomocnika, na jakie wymagana jest zgoda sądu, urealnia zindywidualizowanie wsparcia udzielane przez kuratora/umocowanego pełnomocnika. Przepis jest wzorowany na obowiązującym art. 156 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Aktualnie przyjmuje się, że dokonanie czynności prawnej przez opiekuna z naruszeniem art. 156 k.r.o. powoduje bezwzględną nieważność czynności prawnej na podstawie art. 58 § 1 k.c.</p> <p>Tzw. <i>ustawy medyczne</i> (m.in. ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentysty, ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego) zawierają m.in. uregulowania dotyczące wyrażania zgody na udzielenie świadczeń medycznych na rzecz osób, które z przyczyn faktycznych lub prawnych nie mogą samodzielnie wyrazić zgody na świadczenie. Zmiany wynikowe dokonane w ustawach medycznych odpowiadają aktualnym regulacjom. W wyniku zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji</p>
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>zgoda samego pełnomocnika rejestrowanego, a w jakich, poza zgodą pełnomocnika rejestrowanego, potrzebna jest dodatkowo zgoda sądu na udzielenie określonego świadczenia zdrowotnego.</p>	<p>likwiduje się pojęcie m.in. osoby ubezwłasnowolnionej. Nie należy jednak zapominać, że w to miejsce wprowadzono osobę, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego albo umocowano pełnomocnika rejestrowanego. Proponowane regulacje wyraźnie wskazują, że pomimo zgody umocowanego pełnomocnika rejestrowanego albo zgody ustanowionego kuratora reprezentującego - w określonych sytuacjach - pacjent może odmówić zgody na udzielenie świadczenia zdrowotnego/wyrazić sprzeciw. W takich przypadkach niezbędne będzie uzyskanie zezwolenia sądu opiekuńczego – na takich zasadach jak w obowiązującym stanie prawnym. Ponadto niektóre regulacje przewidują obowiązek uzyskania przez umocowanego pełnomocnika rejestrowanego albo kuratora reprezentującego zezwolenia określonego sądu opiekuńczego – również na takich zasadach jak w obowiązującym stanie prawnym (por. projektowany art. 38 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego). Wobec powyższego w sytuacjach wynikających z ustaw medycznych-uzyskanie zgody/zezwoienia sądu</p>
--	--	--	---	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

				opiekuńczego - wymagane będzie na dotychczasowych zasadach. Celem uniknięcia ewentualnych wątpliwości projekt w aktualnej wersji przewiduje w art. 109 ¹² w par. 2 Kodeksu cywilnego, że przepisu par. 1 nie stosuje się, jeżeli przepis szczególny wymaga uzyskania orzeczenia sądu opiekuńczego (analogiczną regulację zawiera projektowany art. 20 ust. 2 ustawy). Natomiast w pozostałych przypadkach do udzielenia zezwolenia w ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby i majątku mocodawcy, będzie właściwy sąd nadzorujący umocowanego pełnomocnika rejestrowanego/kuratora reprezentującego.
16.	Rzecznik Finansowy	Art. 25 pkt 14 (dotyczy art. 109[14] k.c.)	Zgodnie z art. 109[14] k.c. <i>Z chwilą powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego wygasają pełnomocnictwa udzielone przez mocodawcę, obejmujące umocowanie do czynności wchodzących w zakres pełnomocnictwa rejestrowanego za wyjątkiem pełnomocnictw w postępowaniach przed sądami, innymi organami władzy publicznej oraz sądami polubownymi, a także pełnomocnictw, w stosunku do których mocodawca zrzekł się odwołania lub niewygasających na wypadek śmierci mocodawcy oraz prokury.</i> Przepis stanowi ograniczenie prawa mocodawcy	Uwaga nieuwzględniona Pełnomocnictwo rejestrowane będzie szczególnym rodzajem pełnomocnictwa udzielanym na wypadek, gdyby w przyszłości ze względu na stan zdrowia mocodawca nie był w stanie samodzielnie kierować swoim postępowaniem. Pełnomocnictwo rejestrowane będzie obejmowało ustawowy zakres umocowania do wszystkich czynności związanych z osobą i majątkiem mocodawcy, w tym do wyrażania w

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>do odwołania pełnomocnictw.</p> <p>Zgodnie z art. 101 § 1 k.c. <i>Pełnomocnictwo może być w każdym czasie odwołane, chyba że mocodawca zrzekł się odwołania pełnomocnictwa z przyczyn uzasadnionych treścią stosunku prawnego będącego podstawą pełnomocnictwa.</i></p> <p>W przypadku jeśli mocodawca chciałby, aby pełnomocnik mógł działać także po tym, jak powstanie umocowanie pełnomocnika rejestrowanego, musi z góry zrzec się możliwości odwołania pełnomocnictwa w ogóle.</p>	<p>imieniu mocodawcy zgody albo odmowy zgody na udzielanie świadczeń zdrowotnych, a także do reprezentowania mocodawcy we wszystkich postępowaniach przed sądami, innymi organami władzy publicznej oraz sądami polubownymi.</p> <p>W związku z powyższym przewiduje się w projektowanym art. 109¹⁴, że z chwilą powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego wygasają pełnomocnictwa udzielone przez mocodawcę, obejmujące umocowanie do czynności wchodzących w zakres pełnomocnictwa rejestrowanego za wyjątkiem pełnomocnictw w postępowaniach przed sądami, innymi organami władzy publicznej oraz sądami polubownymi, a także pełnomocnictw, w stosunku do których mocodawca zrzekł się odwołania lub niewygasających na wypadek śmierci mocodawcy oraz prokury.</p> <p>Projektowana regulacja zakłada, że co do zasady osoba wspierana ma być reprezentowana przez umocowanego pełnomocnika rejestrowanego, natomiast wyjątkowo nie wygasną tzw. pełnomocnictwa procesowe oraz pełnomocnictwa, w stosunku do których mocodawca zrzekł się odwołania lub niewygasające na wypadek śmierci oraz</p>
--	--	--	---	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

				<p>prokura. Projektowana regulacja nie stanowi ograniczenia do odwołania pełnomocnictw, bowiem udzielenie pełnomocnictwa rejestrowanego jest dobrowolne. Nie należy tracić z pola widzenia, że pełnomocnik rejestrowany będzie instrumentem modelu wspieranego podejmowania decyzji.</p>
17.	<p>Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych</p>	<p>art. 109¹⁴ k.c.</p>	<p>W kontekście przewidzianych w projekcie propozycji zmian kodeksu cywilnego zawarta w art. 109¹⁴ k.c. regulacja przewidująca, że z chwilą powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego wygasają pełnomocnictwa udzielone przez mocodawcę, obejmujące umocowanie do czynności wchodzących w zakres pełnomocnictwa rejestrowanego za wyjątkiem pełnomocnictw w postępowaniach przed sądami, innymi organami władzy publicznej oraz sądami polubownymi, a także pełnomocnictw, w stosunku do których mocodawca zrzekł się odwołania lub niewygasających na wypadek śmierci mocodawcy oraz prokury może rodzić istotne wątpliwości wiążące się z weryfikacją powiązania pełnomocnictwa z prawidłowością wykonania umowy oraz w postępowaniach sądowych przy prawidłowości postępowania z punktu widzenia umocowania pełnomocnika przy pierwszej</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Pełnomocnictwo rejestrowane będzie miało zakres przedmiotowy uregulowany ustawowo (art. 109(10) § 2 k.c.). Projektowany przepis zakłada, że pełnomocnictwa w postępowaniach przed sądami, innymi organami władzy publicznej oraz sądami polubownymi nie wygasną z chwilą powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego. Pełnomocnik rejestrowany po powstaniu umocowania będzie mógł działać w imieniu mocodawcy w postępowaniach sądowych, co nie wykluczy działania wcześniej ustanowionego pełnomocnika, którego umocowanie nie wygasło. Pełnomocnik rejestrowany będzie uprawniony do odwołania</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			czynności procesowej.	pełnomocnictwa procesowego, które zostało udzielone wcześniej, jak również będzie mógł udzielić nowego pełnomocnictwa procesowego zgodnie z art. 109(15) k.c. Projekt przewiduje, że będzie istniała możliwość - poprzez informacje udostępnione w Rejestrze Pełnomocnictw - weryfikacji, czy powstało umocowanie pełnomocnika rejestrowanego (zob. projektowany art. 95zr Prawa o notariacie).
18.	Rzecznik Finansowy	Art. 25 pkt 14 (art. 109[16] k.c.)	<p>Proponujemy, aby w art. 109[16] k.c. uwzględnić nie tylko sytuacje gdzie umocowanie pełnomocnika rejestrowanego nie powstaje (skutek ex tunc), ale także gdy ono wygasa (skutek ex nunc).</p> <p>Zgodnie z art. 109[16]. § 1. Umocowanie pełnomocnika rejestrowanego nie powstaje w przypadku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) odwołania pełnomocnictwa rejestrowanego; 2) zrzeczenia się pełnomocnictwa rejestrowanego; 3) śmierci mocodawcy; 4) śmierci pełnomocnika; 5) ustanowienia dla pełnomocnika rejestrowanego kuratora reprezentującego; 6) powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego dla tego pełnomocnika. <p>O ile dobrze rozumiemy, to sformułowanie o tym, że umocowanie <i>nie powstaje</i> ma charakter <i>ex tunc</i> – umocowanie takie nigdy nie powstało. Może to powodować wątpliwości co do ważności czynności</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zgodnie z projektowanym art. 109¹⁰ § 5 k.c., powstanie umocowania pełnomocnika rejestrowanego następuje z chwilą wpisu przez notariusza protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego w Rejestrze Pełnomocnictw, dokonywanego na zasadach określonych w przepisach odrębnych (tj. projektowane: art. 95zo Prawa o notariacie, art. 42a ustawy z dnia 5 grudnia 1996 o zawodach lekarza i lekarza dentysty).</p> <p>W art. 109¹⁰ k.c. projektuje się:</p> <p>§ 1 - definicję pełnomocnictwa rejestrowanego,</p> <p>§ 2 - § 3 - zakres przedmiotowy umocowania,</p> <p>§ 4 – formę oświadczenia o udzieleniu</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>dokonanych przez pełnomocnika rejestrowanego, którego pełnomocnictwo „nie powstało” mimo, że został on prawidłowo umocowany a pełnomocnictwo zostało zarejestrowane. W przypadku odwołania pełnomocnictwa po tym jak stan zdrowia mocodawcy poprawi się, mógłby on zakwestionować ważność takiego umocowania (umocowanie nie powstało) i nie potwierdzić czynności pełnomocnika (art. 103 § 1 k.c.) z negatywnym skutkiem dla drugiej strony czynności prawnej, która działała w dobrej wierze, i dodatkowo opierając się na publicznie dostępnym rejestrze.</p> <p>Projekt jest też niekonsekwentny wewnętrznie. Zgodnie z art. 95 zp pkt 8 ustawy prawo o notariacie, rejestr pełnomocnictw wyraźnie odróżnia sytuacje, w której umocowanie nie powstało, od tych, gdzie ono wygasło.</p>	<p>pełnomocnictwa, o którym mowa w § 1, § 5 – sposób powstania umocowania („aktywacja pełnomocnictwa”).</p> <p>Pełnomocnictwo rejestrowane będzie udzielane w formie aktu notarialnego, a fakt jego udzielenia podlegać będzie wpisowi w Rejestrze Pełnomocnictw (na tym etapie nie jest ono „aktywne”, pozostaje widoczne w rejestrze wyłącznie dla notariuszy oraz sądów w celu realizacji zadań ustawowych).</p> <p>Powstanie umocowania („aktywowanie pełnomocnictwa”) wymagać będzie wpisu protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego do Rejestru Pełnomocnictw. Protokół ten sporządzany będzie w oparciu o dwa zaświadczenia lekarskie, o których mowa w projektowanym art. 42a ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty. Informacje o zarejestrowanym protokole poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego w Rejestrze Pełnomocnictw będą udostępniane na zasadach przewidzianych w projektowanym art. 95zr Prawa o notariacie.</p> <p>Proponowana regulacja ma na celu zapewnienie ochrony interesów mocodawcy oraz bezpieczeństwo obrotu. W projektowanym art. 109¹⁶ § 1 k.c.</p>
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

				<p>przewidziano przypadki, w którym umocowanie pełnomocnika rejestrowanego nie powstanie (po udzieleniu pełnomocnictwa, ale przed powstaniem umocowania). Natomiast w projektowanym art. 109¹⁶ § 3 k.c. przewidziano przypadki, w którym umocowanie pełnomocnika rejestrowanego wygasa (po powstaniu umocowania).</p> <p>Podsumowując projekt reguluje zarówno sytuację, gdy umocowanie pełnomocnika rejestrowanego nie może powstać, jak również sytuację, gdy ono wygasa.</p>
19.	Sąd Najwyższy	<p>Dział 4, art. 25 – zmiany w ustawie kodeks cywilny art. 25 pkt 16– uchylenie § 3 w art. 122 k.c.</p>	<p>Obowiązujący obecnie art. 122 § 3 k.c. obejmuje ochroną osoby spełniające przesłanki ubezwłasnowolnienia całkowitego, które jednak nie nastąpiło. Dotyczy więc osób niezdolnych w praktyce do realizowania przysługujących im praw. Według nowej koncepcji zawartej w projekcie ustawy UD80 dla osób znajdujących się w takiej sytuacji powinien zostać ustanowiony kurator reprezentujący albo umocowany pełnomocnik rejestrowany. Nie ma jednak pewności, czy po zmianie stanu prawnego będzie to następowało we wszystkich przypadkach, w których powinno nastąpić, podobnie jak obecnie nie w każdym przypadku, gdy przesłanki ubezwłasnowolnienia całkowitego są spełnione, podejmowane są działania zmierzające do jego orzeczenia. Skreślenie § 3 w art. 122 k.c. będzie więc oznaczało</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>zmniejszenie ochrony takich osób należnej im z przyczyn słusnościowych. Celowe wydaje się rozważenie zmiany art. 122 § 3 k.c. a nie jego skreślenie tak, aby ochrona osób, o których mowa była zachowana.</p> <p>Propozycja brzmienia przepisu</p> <p>Art. 122 § 3 k.c. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio do biegu przedawnienia przeciwko osobie, co do której istnieje podstawa do ustanowienia kuratora reprezentującego albo umocowania pełnomocnika rejestrowanego.</p> <p>Ewentualnie:</p> <p>Art. 122 § 3 k.c. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio do biegu przedawnienia przeciwko pełnoletniej osobie nie będącej w stanie postrzegać lub oceniać rzeczywistości albo samodzielnie kierować swoim postępowaniem, dla której nie ustanowiono kuratora reprezentującego albo nie umocowano pełnomocnika rejestrowanego.</p>	
20.	Sąd Najwyższy	<p>Dział 4, art. 26 pkt 13 – zmiany w ustawie kodeks rodzinny i opiekuńczy art. 114¹ § 1 k.r.o.</p>	<p>Zaprojektowane brzmienie art. 114¹ § 1 k.r.o. umożliwia interpretację, iż ustanowienie kuratora reprezentującego albo umocowanie pełnomocnika rejestrowanego przesądza o braku kwalifikacji osobistych do należytego wywiązywania się z obowiązków przysposabiającego. Rozważenia jednak wymaga, czy nie byłoby celowe jednoznaczne wykluczenie dopuszczalności przysposobienia przez osobę, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, ewentualnie umocowano pełnomocnika</p>	<p>Uwaga uwzględniona w inny sposób (zob. treść projektowanego art. 114¹ § 1 i § 1¹ k.r.o.)</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>rejestrowanego. Podkreślałoby to doniosłość dokonywania przysposobienia dla dobra osoby przysposabianej i eliminowało ewentualny spór dotyczący wykładni omawianego przepisu. Za takim rozwiązaniem pośrednio przemawia przyjęcie w art. 92 projektu ustawy dotyczącym art. 42 w ust. 1 pkt 4 ustawy z 9.6.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, iż pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które „są pełnoletnie i nie ustanowiono dla nich kuratora reprezentującego albo nie umocowano pełnomocnika rejestrowanego;”</p> <p>Propozycja brzmienia przepisu</p> <p style="text-align: center;">Art. 114¹ § 1 k.r.o.</p> <p>„Przysposobić może osoba pełnoletnia, dla której nie ustanowiono kuratora reprezentującego ani nie umocowano pełnomocnika rejestrowanego, jeżeli jej kwalifikacje osobiste uzasadniają przekonanie, że będzie należycie wywiązywała się z obowiązków przysposabiającego oraz posiada opinię kwalifikacyjną oraz świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez ośrodek adopcyjny, o którym mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że obowiązek ten jej nie dotyczy.”;</p>	
21.	Ośrodek Badań, Studiów i	art. 543 ¹ k.p.c.	<p>Nadal w zakresie proponowanych zmian kodeksu postępowania cywilnego istotne problemy może stwarzać w praktyce art. 543¹ k.p.c. w którym</p>	<p>Wyjaśnienie do uwagi</p> <p>Tzw. <i>ustawy medyczne</i> (m.in. ustawa o</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

	Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych		zastrzeżono, że w sprawach dotyczących pełnomocnictwa rejestrowanego właściwym jest sąd miejsca zamieszkania mocodawcy a w braku takiego miejsca – sąd miejsca jego pobytu, co jest niespójne z art. 32 ust. 10 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty; brak jest kompatybilności sądu, gdyż nadzoru nad pełnomocnikiem rejestrowanym medycznym będzie dokonywał sąd cywilny;	zawodach lekarza i lekarza dentysty, ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego) zawierają m.in. uregulowania dotyczące wyrażania zgody na udzielenie świadczeń medycznych na rzecz osób, które z przyczyn faktycznych lub prawnych nie mogą samodzielnie wyrazić zgody na świadczenie. Zmiany wynikowe dokonane w ustawach medycznych odpowiadają aktualnym regulacjom. W wyniku zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji likwiduje się pojęcie m.in. osoby ubezwłasnowolnionej. Nie należy jednak zapominać, że w to miejsce wprowadzono osobę, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego albo umocowano pełnomocnika rejestrowanego. Proponowane regulacje wyraźnie wskazują, że pomimo zgody umocowanego pełnomocnika rejestrowanego albo zgody ustanowionego kuratora reprezentującego - w określonych sytuacjach - pacjent może odmówić zgody na udzielenie świadczenia zdrowotnego/wyrazić sprzeciw. W takich przypadkach niezbędne będzie uzyskanie zezwolenia sądu opiekuńczego – na takich zasadach
--	---	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

				<p>jak w obowiązującym stanie prawnym. Projekt ustawy nie przewiduje zmiany właściwości sądu, uregulowanej w art. 32 ust. 10 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty. Ponadto niektóre regulacje przewidują obowiązek uzyskania przez umocowanego pełnomocnika rejestrowanego albo kuratora reprezentującego zezwolenia określonego sądu opiekuńczego – również na takich zasadach jak w obowiązującym stanie prawnym (por. projektowany art. 38 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego).</p> <p>Wobec powyższego w sytuacjach wynikających z ustaw medycznych-uzyskanie zgody/zezwoienia sądu opiekuńczego - wymagane będzie na dotychczasowych zasadach. Celem uniknięcia ewentualnych wątpliwości projekt w aktualnej wersji przewiduje w art. 109¹² w par. 2 Kodeksu cywilnego, że przepisu par. 1 nie stosuje się, jeżeli przepis szczególny wymaga uzyskania orzeczenia sądu opiekuńczego (analogiczną regulację zawiera projektowany art. 20 ust. 2 ustawy). Natomiast w pozostałych przypadkach do udzielenia zezwolenia w ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby i majątku mocodawcy, będzie właściwy sąd</p>
--	--	--	--	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

				nadzorujący umocowanego pełnomocnika rejestrowanego/kuratora reprezentującego.
22.	Rada Działalności Pożytku Publicznego	Art. 605 ³ . § 1.	W art. 605 ³ § 1 jest sprecyzowany krąg podmiotów uprawnionych do zgłoszenia wniosku o ustanowienie kurateli reprezentującej dla osoby potrzebującej wsparcia. Brzmienie pkt. „Wniosek w przedmiocie kurateli reprezentującej może zgłosić: 1) osoba potrzebująca wsparcia albo osoba wspierana; 2) przedstawiciel ustawowy osoby potrzebującej wsparcia, która ukończyła lat 17; 3) małżonek osoby potrzebującej wsparcia; 4) osoba pozostająca we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą potrzebującą wsparcia; 5) krewny w linii prostej lub rodzeństwo osoby potrzebującej wsparcia; 6) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia z osobą potrzebującą wsparcia; 7) gmina, na której obszarze osoba potrzebująca wsparcia ma miejsce pobytu; 8) organizacje pozarządowe, do których zadań statutowych należy ochrona praw osób z niepełnosprawnością, osób niesamodzielnych lub seniorów, udzielanie im wsparcia lub ochrona wolności i praw człowieka; 9) prokurator.” Warto zauważyć, że projekt ustawy nie przewiduje możliwości zgłoszenia wniosku przez inne podmioty, takie jak placówki medyczne, opiekuńcze czy edukacyjne, które nie mieszczą się	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Zmieniono treść art. 605(3) § 1 Kodeksu postępowania cywilnego. Nie dodano „innych pomocowych organizacji, placówek medycznych, opiekuńczych oraz edukacyjnych” z uwagi na zbyt ogólne określenie tych podmiotów. Zgodnie z art. 572 § 1 k.p.c. każdy, komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd opiekuńczy. Natomiast z projektowanej regulacji wynika, że sąd może z urzędu wszcząć postępowanie o ustanowienie kuratora reprezentującego, zmianę kuratora reprezentującego albo wspierającego oraz o zmianę zakresu umocowania kuratora reprezentującego albo o uchylenie kurateli.</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>w powyższym katalogu. Proponujemy rozszerzenie katalogu. Dodatkowo zwracamy uwagę, na ograniczony zakres organizacji pozarządowych, które mogą zgłosić wniosek w przedmiocie kurateli reprezentującej. Proponujemy rozszerzenie zakresu organizacji pozarządowych.</p> <p>Propozycja brzmienia przepisu</p> <p>Art. 605³ . § 1. Wniosek w przedmiocie kurateli reprezentującej może zgłosić: 1) osoba potrzebująca wsparcia albo osoba wspierana; 2) przedstawiciel ustawowy osoby potrzebującej wsparcia, która ukończyła lat 17; 3) małżonek osoby potrzebującej wsparcia; 4) osoba pozostająca we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą potrzebującą wsparcia; 5) krewny w linii prostej lub rodzeństwo osoby potrzebującej wsparcia; 6) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia z osobą potrzebującą wsparcia;</p> <p>7) gmina, na której obszarze osoba potrzebująca wsparcia ma miejsce pobytu; 8) organizacje pozarządowe, do których zadań statutowych należy ochrona praw osób z niepełnosprawnością, osób niesamodzielnych lub seniorów, udzielanie im wsparcia lub ochrona wolności i praw człowieka oraz organizacje pozarządowo realizujące działania na rzecz osób z niepełnosprawnością, seniorów, osób w kryzysie bezdomności i osób w kryzysie psychicznym jak innych pomocowych organizacji.</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi

do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			9) prokurator 10) placówki medyczne, opiekuńcze oraz edukacyjne,	
23.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych	art. 605 ⁴ § 1 k.p.c.	W art. 605 ⁴ § 1 k.p.c. ustawodawca utrzymał zamknięty katalog uczestników postępowania o ustanowienie kuratora reprezentującego którymi są wnioskodawca; osoba, której postępowanie dotyczy; przedstawiciel ustawowy osoby, której postępowanie dotyczy; kandydat na kuratora reprezentującego wskazany przez wnioskodawcę lub uczestnika albo wybrany przez sąd, o ile wyraził zgodę. Skoro zgodnie art. 605(13) § 3 k.p.c. Gmina posiada interes prawny w toczącym się postępowaniu nadal należy postulować poszerzenie tego zakresu bądź stworzenie katalogu otwartego przez przyjęcie, że uczestnikami są w szczególności te podmioty, stosowanie do zainteresowania sprawą Gminy.	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Brak jest podstawy do zmiany przepisu w proponowany sposób. Gmina, jeśli złoży wniosek o ustanowienie kuratora reprezentującego, zawsze będzie uczestnikiem postępowania jako wnioskodawca.</p> <p>Postępowanie w przedmiocie wniosku kuratora o przyznanie wynagrodzenia nie stanowi postępowania o ustanowienie kuratora reprezentującego, o którym mowa w projektowanym art. 605(4), wobec powyższego krąg uczestników tego postępowania nie jest ograniczony tym przepisem.</p>
24.	Rzecznik Finansowy	Art. 27 pkt 10 ppkt b (dotyczy art. 605[13] k.p.c.)	<p>Proponujemy aby tam gdzie nie ma widoków na to, aby postępowanie o ustanowienie kuratora na kolejny okres zakończyło się prawomocnie przed upływem okresu kurateli, sąd mógł ustanowić kuratora jako formę zabezpieczenia, do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.</p> <p>Projektowane brzmienie Art. 605[13] k.p.c. zakłada, że na rok przed upływem okresu, na jaki ustanowiono kuratora w ostatnim prawomocnym postanowieniu sąd wszczyna z urzędu postępowanie w przedmiocie ustanowienia kuratora reprezentującego, chyba że toczy się już</p>	<p>Wyjaśnienie do uwagi</p> <p>Zgodnie z projektowanym art. 605(18) § 4 k.p.c. zakres umocowania doradcy tymczasowego określa sąd w postanowieniu. Do doradcy tymczasowego stosuje się odpowiednio przepisy o kuratorze reprezentującym. Powyższe zabezpiecza interesy osoby, której postępowanie dotyczy.</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>postępowanie w tym przedmiocie.</p> <p>Nasza wątpliwość dotyczy tego czy rok zawsze będzie wystarczającym okresem do przeprowadzenia w sądzie (w obu instancjach) ustanowienia kuratora na dalszy okres.</p> <p>W razie przedłużającego się postępowania sądowego, gdy okres, na jaki został ustanowiony kurator upłynie, kurator straci możliwość działania na rzecz osoby wspieranej, a osoba wspierana może potrzebować jego pomocy.</p> <p>Zgodnie z projektowanym art. 18 § 2[1] k.c. Osoba wspierana może sama potwierdzić umowę po uchyleniu orzeczenia w przedmiocie ustanowienia kuratora reprezentującego bądź po upływie okresu, na jaki został ustanowiony, bądź po zmianie orzeczenia o sposobie jej reprezentacji w zakresie którego mieściła się potwierdzana umowa”.</p> <p>W przypadku jeśli postępowanie będzie się przedłużać – pewnym rozwiązaniem może być ustanowienie przez sąd doradcy tymczasowego, o którym mowa w art. art. 605[18] k.p.c. Nie rozwiązuje to jednak wszystkich problemów ponieważ doradca tymczasowy nie jest kuratorem, i jego zgoda nie jest wymagana dla potwierdzenia czynności prawnej. Po upływie czasu kurateli osoba taka może sama potwierdzić czynność. Przeszkodą do potwierdzenia nie będzie to, że postępowanie o ustanowienie kuratora może być nadal w toku.</p> <p>Należy zabezpieczyć interesy osoby wspieranej w razie przedłużającego się postępowania</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>sądowego. Ustanowienie kuratora reprezentującego ma bowiem zabezpieczać interesy osoby wspieranej, również w przypadku, gdyby ona sama chciałaby dokonać lub przypadkowo dokonała niekorzystnego dla siebie rozporządzenia mieniem lub zaciągnęła niekorzystne dla siebie zobowiązanie.</p> <p>Wprowadzenie możliwości przedłużenia okresu kurateli przez sąd na czas niezbędny do zakończenia postępowania sądowego – jako formy zabezpieczenia.</p>	
25.	Rzecznik Finansowy	Art. 41 pkt 8 (dotyczy art. 95zo ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1001)	<p>W art. 95zo par. 2 ustawy prawo o notariacie trzeba doprecyzować, że chodzi tylko o zaświadczenie lekarskie, z którego wynika że mocodawca nie jest w stanie samodzielnie pokierować swoim postępowaniem (a nie o każde zaświadczenie).</p> <p>Zgodnie z art. 95zo par. 2 ustawy prawo o notariacie <i>Podstawę sporządzenia protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego stanowią dwa zaświadczenia, o których mowa w art. 42a ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2024 r. poz. 1287 i 1897), wystawione przez dwóch lekarzy nie później niż 3 miesiące przed ich złożeniem.</i></p> <p>W projektowanym art. 42a ustawy o zawodzie lekarza i lekarza dentysty jest mowa o tym, że w zaświadczeniu „o zdolności” lekarz określa czy pacjent jest zdolny czy niezdolny do pokierowania</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Doprecyzowano projektowany art. 95zo § 2 ustawy Prawo o notariacie.</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>własnym postępowaniem (art. 42a ust. 4 pkt 4). Zaświadczenie może więc zarówno określać, że ktoś może pokierować samodzielnie swoim postępowaniem (a więc – umocowanie pełnomocnika nie powinno być możliwe).</p> <p>§ 2. Podstawę sporządzenia protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego stanowią dwa zaświadczenia, o których mowa w art. 42a ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2024 r. poz. 1287 i 1897), wystawione przez dwóch lekarzy nie później niż 3 miesiące przed ich złożeniem, <u>z których wynika, że pacjent który udzielił pełnomocnictwa rejestrowanego, jest niezdolny do kierowania swoim postępowaniem.</u></p>	
26.	Sąd Najwyższy	Dział 4, art. 44 i następne dotyczące świadczeń medycznych	<p>W ustawach „medycznych” przy wprowadzeniu wymogu zgody kuratora reprezentującego lub pełnomocnika rejestrowanego jest zastrzeżenie „jeżeli wynika to z ich umocowania”. W tym kontekście odnotowania wymaga, że odnośnie do pełnomocnika rejestrowanego umocowanie do wyrażania w imieniu mocodawcy zgody albo braku zgody na udzielanie świadczeń zdrowotnych wynika z projektowanego art. 109¹⁰ § 2 k.c. a więc sytuacja tego pełnomocnika nie jest taka sama jak kuratora reprezentującego. Być może należałoby rozważyć uwzględnienie powyższego w przepisach dotyczących tych świadczeń.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Zmieniono projekt w części „tzw. ustaw medycznych” w zakresie sformułowania „jeżeli wynika to z ich umocowania”.</p>
27.	I Zastępca Prokuratora		W art. 51 § 2 kp wprowadzono zmiany skutkujące postulowanym ujednoliceniem zastosowanej	Uwaga uwzględniona w inny sposób

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

	Generalnego Prokurator Krajowy		terminologii z przyjętą siatką pojęciową projektu ustawy. Dokonując zmian zrezygnowano jednocześnie z zawartych w pierwotnym projekcie regulacji związanych z sytuacją pokrzywdzonego, który jest osobą potrzebującą wsparcia. Ponownej weryfikacji wymaga zatem, czy rezygnacja z zapisu dotyczącego wykonywania praw osób pokrzywdzonych w sytuacji, gdy są one faktycznie osobami needing wsparcia a nie osobami wspieranymi była celowym zabiegiem, także w kontekście pozostawionego art. 51 § 3 kpk umożliwiającego wykonywanie prawa osoby nieporadnej przez osobę, pod pieczę której pokrzywdzony pozostaje.	Projektodawca wprowadził ogólne pojęcie osoby, która ma ustanowionego kuratora reprezentującego albo osoby, która ma umocowanego pełnomocnika rejestrowanego. Jednocześnie pozostawiono możliwość wykonywania praw pokrzywdzonego przez osobę, pod której stałą pieczę pokrzywdzony pozostaje, nawet jeśli jest on osobą, która ma ustanowionego kuratora reprezentującego albo umocowanego pełnomocnika rejestrowanego.
28.	I Zastępca Prokuratora Generalnego Prokurator Krajowy		Na aprobatę zasługuje wprowadzenie zmiany w zakresie ujednolicenia redakcji przepisów projektu odnoszących się do ustaw regulujących dostęp do zawodów prawniczych oraz zawodów zaufania publicznego. Aktualnym jednak pozostaje zgłaszana uwaga, że korzystanie z któregokolwiek z przewidzianych projektem instrumentów wspieranego podejmowania decyzji powinno stanowić negatywną przesłankę do ubiegania się o powołanie na stanowisko prokuratora, a konsekwentnie w przypadku wystąpienia do sądu o ustanowienie kuratora reprezentującego czy też kuratora wspierającego stanowić podstawę do zawieszenia prokuratora w czynnościach (zmiana art. 151 § 1 Prawa o prokuraturze). Instrumenty wspieranego podejmowania decyzji	Wyjaśnienie do uwagi Zasadne jest wyłączenie możliwości wykonywania przez osoby, dla których ustanowiono kuratora reprezentującego albo umocowano pełnomocnika rejestrowanego niektórych zawodów lub zajmowania przez nie określonych stanowisk, w szczególności: zawodów prawniczych, zawodów zaufania publicznego, zawodów lub stanowisk związanych z podejmowaniem czynności o doniosłym znaczeniu prawnym lub faktycznym (np. sprawowanie funkcji organu, czy też wykonywanie zawodów medycznych). Wobec powyższego w projekcie ustawy przewidziano zmiany w

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>określa art. 2 projektu. Należą do nich: asystent prawny, kurator wspierający, kurator reprezentujący oraz pełnomocnik rejestrowany. Zgodnie z uzasadnieniem projektu istotą umowy asysty prawnej jest udzielenie osobie pełnoletniej wsparcia w korzystaniu ze zdolności do czynności prawnych przy prowadzeniu jej własnych spraw określonych w umowie. Art. 3 ust. 2 zawiera przykłady czynności, które obejmować może umowa asysty prawnej, do których należy m. in. czynna obecność przy podejmowaniu czynności prawnych przez osobę wspieraną, w tym jak wynika z uzasadnienia aktywne wsparcie w trakcie tej czynności polegające na zapewnieniu pomocy w zrozumieniu treści czynności prawnej i doradztwo w zakresie niezbędnym do zawarcia umowy. Z kolei ustanowienie kuratora wspierającego ma na celu wsparcie osób pełnoletnich wprowadzeniu swoich spraw np. sprzedaży mieszkania czy spraw związanych z wykonywaniem umowy najmu określonego lokalu, aż po pomoc w prowadzeniu wszystkich spraw osoby wspieranej. Powyższe rozwiązania wskazują, że korzystanie także z którejś z tych dwóch form wspieranego podejmowania decyzji będzie wynikało z potrzeby wsparcia osoby przy prowadzeniu własnych spraw. Powstaje zatem pytanie, do którego nie odnosi się w żadnym stopniu uzasadnienie projektu, czy osoby korzystające z jednej z tych dwóch form wsparcia powinny mieć możliwość ubiegania się, a następnie wykonywania zawodu zaufania</p>	<p>ustawach szczególnych polegające na zastąpieniu przesłanki „pełnej zdolności do czynności prawnych” przesłanką braku ustanowienia kuratora reprezentującego albo umocowania pełnomocnika rejestrowanego. Należy podkreślić, że te dwa instrumenty odnoszą się do osób potrzebujących wsparcia w jego najintensywniejszej formie. Praktycznie te dwa instrumenty zastępują instytucję ubezwłasnowolnienia. W związku z powyższym przewidziano w tym zakresie stosowne zmiany w odniesieniu do przesłanek warunkujących nabycie/utrata prawa do wykonywania określonych zawodów oraz zawieszenia prawa do ich wykonywania. Należy pamiętać, że możliwość wykonywania określonych zawodów jest także uzależniona od innych, przewidzianych w regulujących je ustawach, przesłanek, np. art. 75 par. 2 pkt 4 ustawy Prawo o prokuraturze stanowi, że na stanowisko prokuratora może być powołany ten, kto jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków prokuratora.</p>
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>publicznego. Projekt bowiem wyklucza taką możliwość jedynie w odniesieniu do osób, które korzystają z pozostałych form wsparcia - kuratora reprezentującego albo umocowanego pełnomocnika rejestrowanego. Tymczasem przy wymogach, jakie musi spełnić kandydat na kuratora, art. 12 ust. 2 projektu wskazuje na przesłankę negatywną w postaci korzystania z instrumentów wspieranego podejmowania decyzji, bez ograniczenia do wsparcia w postaci kuratora reprezentującego albo umocowanego pełnomocnika rejestrowanego. Jak wynika z uzasadnienia intencją projektodawcy było wyeliminowanie spośród kandydatów na kuratora osoby, które funkcji tej nie będą w stanie wykonywać samodzielnie. Z tych samych powodów tego rodzaju ograniczenia powinny dotyczyć kandydatów do zawodów prawniczych i szerzej zaufania publicznego.</p> <p>Niezależnie od powyższej kwestii, mając na uwadze konieczność ujednolicenia wymogów dla osób ubiegających się o uzyskania zawodów</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Projekt został uzupełniony w zakresie zmiany ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (art. 24 oraz art. 41 ustawy).</p>
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>prawniczych, projekt należy uzupełnić o dokonanie zmian w ustawie o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2022 r. poz. 217 z późn. zm.) w odniesieniu do osób ubiegających się o zostanie aplikantem aplikacji sędziowskiej albo aplikacji prokuratorskiej poprzez dodanie do art. 24 ustawy wymogu wprowadzanego do ustawy Prawo o prokuraturze art. 75 § 1 a, jak również konsekwentnie w dalszej części ustawy dla aplikantów aplikacji uzupełniającej, a także w art. 41 w zakresie skreślenia w listy.</p>	
29.	I Zastępca Prokuratora Generalnego Prokurator Krajowy		<p>Projekt w art. 44 dokonuje zmiany w ustawie o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. z 2022 poz. 1575) wychodzą w projektowanym art. 4a ust. 4 poza zakres dostosowania dotychczasowych regulacji do likwidacji instytucji ubezwłasnowolnienia. Przewiduje bowiem, że do przerywania ciąży wymagana jest pisemna zgoda kobiety, z tym że w przypadku kobiety, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego albo umocowano pełnomocnika rejestrowanego - zdolnej do wyrażenia zgody, wymagane jest uzyskanie zgody tej kobiety na przerywanie ciąży oraz zgody kuratora reprezentującego albo umocowanego pełnomocnika rejestrowanego, jeżeli wynika to z ich umocowania. W przypadku sprzecznych oświadczeń w sprawie przerywania ciąży tej kobiety</p>	Uwaga uwzględniona

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>i jej kuratora reprezentującego albo pełnomocnika rejestrowanego zgodę na przerwanie ciąży wyraża właściwy sąd, o którym mowa w art.6051 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 i 1841). Aktualny stan prawny wymaga zgody kobiety ubezwłasnowolnionej całkowicie, chyba że na wyrażenie zgody nie pozwala stan jej zdrowia psychicznego, które to ograniczenie wydaje się węższe zakresowo niż przyjęty w projekcie warunek uzyskania zgody jedynie od kobiety „zdolnej do wyrażenia zgody”. Zapis ten pozwala bowiem na uznanie braku zdolności do wyrażenia zgodny także z innych przyczyn niż stan jej zdrowia psychicznego.</p> <p>Uzasadnienie projektu nie wskazuje przyczyn zmiany zakresu regulacji.</p>	
30.	Rzecznik Finansowy	Zmiany w przepisach szczególnych	<p>Proponujemy uspołnić wymogi dotyczące pełnienia niektórych zawodów i funkcji publicznych o brak ustanowionego kuratora i brak umocowanego pełnomocnika.</p> <p>W projekcie ustawy jest wiele zmian do ustaw szczególnych. Polegają one na tym, że dany zawód/funkcję może pełnić osoba dla której nie ustanowiono kuratora reprezentującego albo nie umocowano pełnomocnika rejestrowanego. Zmiany te dotyczą np.: Głównego Inspektora Sanitarnego, zawodów: nauczyciela, lekarza weterynarii, czy notariusza.</p> <p>Wymogu takiego nie ma jednak dla funkcji publicznych takich jak np.: Rzecznik Finansowy,</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Projekt obejmuje zmiany w ustawach, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> -z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, - z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, - z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, - z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych <p>w zakresie uzupełnienia wymogów</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta czy Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego i jej członkowie. Można mieć wątpliwości, czy osoby piastujące takie funkcje powinny móc je pełnić mimo ustanowionego kuratora reprezentującego albo umocowanego pełnomocnika rejestrowanego.</p> <p>W przypadku ustanowienia kuratora reprezentującego, sąd orzeka w przedmiocie czynnego lub biernego prawa wyborczego (art. 605[10] § 2 k.p.c.). Jeśli ją praw wyborczych pozbawi, osoba ta nie będzie mogła pełnić funkcji, do których potrzebna jest „pełnia praw publicznych”. Jeśli jednak sąd nie pozbawi tej osoby prawa wyborczego – ustanowienie kuratora reprezentującego nie będzie przeszkodą dla pełnienia funkcji, które wymagają tylko „pełni praw publicznych”.</p> <p>Jeśli dobrze rozumiemy projekt, to umocowanie pełnomocnika rejestrowanego nie pozbawia jednak mocodawcy praw publicznych. Osoba taka nadal może więc pełnić te funkcje, gdzie nie ma wprost wymogu aby dla niej nie było umocowanego pełnomocnika.</p> <p>Sugerujemy więc, aby sprawdzić wszystkie wymogi zawodowe i wymogi do pełnienie funkcji w ustawach szczególnych tak żeby tam gdzie to niezbędne dodać wymóg braku ustanowionego kuratora reprezentującego i umocowanego pełnomocnika rejestrowanego.</p>	<p>dotyczących pełnienia/wykonywania określonych funkcji publicznych/zawodów o wymogi dotyczące braku ustanowienia kuratora reprezentującego lub powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego.</p>
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			Uzupełnienie wymogów dotyczących pełnienia funkcji publicznych i zawodów o wymogi dotyczące braku ustanowienia kuratora reprezentującego lub powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego.	
31.	Naczelna Rada Lekarska	Art. 41	Wątpliwości budzi także projektowany art. 95zo § 2 ustawy prawo o notariacie (zmiana przewidziana w art. 41 projektu ustawy). Przepis ten przewiduje, że podstawę sporządzenia przez notariusza protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego stanowią dwa zaświadczenia, o których mowa w art. 42a ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, wystawione przez dwóch lekarzy nie później niż 3 miesiące przed ich złożeniem. W ocenie samorządu lekarskiego wystarczające byłoby jedno zaświadczenie. Wprowadzenie wymogu dwóch zaświadczeń należy uznać za wyraz braku zaufania ustawodawcy do wiedzy i obiektywizmu lekarzy wystawiających takie zaświadczenia.	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zaświadczenia będą wystawiane na zasadach przewidzianych w projektowanym art. 42 a ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, który wskazuje wprost lekarze jakich specjalizacji będą uprawnieni do wystawienia tego rodzaju zaświadczenia oraz przewidują, że w przypadku konieczności konsultacji zaświadczenie podpisują wszystkie osoby biorące udział w konsultacji.</p> <p>Projektodawca przewiduje możliwość wydania przedmiotowego zaświadczenia przez lekarza specjalistę w dziedzinie psychiatrii lub neurologii z uwagi na okoliczność, która ma być potwierdzana zaświadczeniem lekarskim (zdolność pacjenta do samodzielnego kierowania swoim postępowaniem).</p> <p>Należy pamiętać, że pełnomocnictwo rejestrowane jest instytucją dobrowolną, a celem zapewnienia ochrony interesów mocodawcy wprowadzono konieczność uzyskania zaświadczeń lekarskich aż od</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

				dwóch różnych lekarzy. Zaprojektowana regulacja ma na celu wyłącznie ochronę interesów mocodawcy, nie jest brakiem zaufania ustawodawcy do wiedzy i obiektywizmu lekarzy wystawiających zaświadczenie.
31.	Naczelna Rada Lekarska	Art. 48	Odnosząc się do proponowanych zmian w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentysty (art. 48 projektu ustawy) Naczelna Rada Lekarska wskazuje, że wątpliwości budzi zmiana w art. 5 w ust. 1 pkt 3, art. 6 ust. 2 pkt 1 i art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty polegająca na zastąpieniu wymogu posiadania przez kandydata ubiegającego się o przyznanie prawa wykonywania zawodu lekarza lub lekarza dentysty pełnej zdolności do czynności prawnych wymogiem wykazania, że nie ustanowiono dla kandydata ubiegającego się o prawo wykonywania zawodu kuratora reprezentującego i nie działania pełnomocnika rejestrowanego. Wykreślenie z ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty wymogu posiadania przez kandydatów ubiegających się o prawo wykonywania zawodu pełnej zdolności do czynności prawnych może utrudniać okręgowym radom lekarskim weryfikację wniosków cudzoziemców – w ich krajach pochodzenia nie będzie przecież istniała instytucja kuratora reprezentującego i pełnomocnika rejestrowanego, natomiast weryfikacja dotychczasowego wymogu posiadania	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Wykreślenie z ustaw szczególnych sformułowania „pełna zdolność do czynności prawnych” związane jest z likwidacją instytucji ubezwłasnowolnienia i przyznanie pełnej zdolności do czynności prawnych każdej pełnoletniej osobie fizycznej. Zmiany w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentysty są zmianami wynikowymi, z uwagi na likwidację instytucji ubezwłasnowolnienia i pojęć związanych z tą instytucją.</p> <p>Art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty przewiduje jako jeden z warunków przyznania prawa do wykonywania zawodu: stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu lekarza lub lekarza dentysty. Stan zdrowia obejmuje zarówno stan zdrowia fizyczny jak i psychiczny. Ustawodawca przewidział zatem możliwość weryfikacji stanu zdrowia kandydatów na lekarzy, w</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>przez nich pełnej zdolności do czynności prawnych jest w tym wypadku łatwiejsza i zarazem obiektywnie możliwa. W skrajnej sytuacji może to skutkować koniecznością przyznania prawa wykonywania zawodu lekarza cudzoziemcom, którzy z powodu zaburzeń psychicznych nie mają w swoim kraju pochodzenia zdolności do czynności prawnych, ale nie został dla nich ustanowiony kurator reprezentujący lub pełnomocnik rejestrowany. Dodatkowo Naczelna Rada Lekarska zauważa, że zmiany w art. 5, art. 6 i art. 7 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty (podobnie jak zmiany w art. 14, art. 23a, art. 25, art. 32, art. 34) nie były przewidziane we wcześniejszych wersjach projektu ustawy, co oznacza, że nie były w żaden sposób konsultowane z samorządem lekarskim. Zmiany w zakresie przesłanek dostępu do wykonywania w Polsce zawodu lekarza i lekarza dentysty należą do fundamentalnych spraw z obszaru kompetencji lekarskiego samorządu zawodowego i ze swej istoty dotyczą pieczy nad należyłą jakością opieki zdrowotnej w Polsce, dlatego nie można pozwolić sobie w tym zakresie na tworzenie przepisów, które będą niespójne z systemowymi wymaganiami stawianymi wobec lekarzy wykonujących w Polsce zawód lekarza.</p> <p>Odnosząc się do proponowanych zmian w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentysty (art. 48 projektu ustawy) Naczelna Rada Lekarska</p>	<p>tym cudzoziemców (art. 7 ust. 1 pkt 3). Zgłaszający uwagę słusznie podnosi, że w innych krajach nie funkcjonuje instytucja kuratora reprezentującego i pełnomocnika rejestrowanego, nie należy jednak zapominać, że obie instytucje związane są ze stanem zdrowia danej osoby. Jest to przesłanka, która w trakcie procedury przyznawania prawa do wykonywania zawodu lekarza lub lekarza dentysty może być zweryfikowana, zwłaszcza przez lekarzy.</p> <p>Ministerstwo Zdrowia w zakresie swojej właściwości nie zgłaszało uwag do ww. zmian.</p> <p>Projektodawca przewiduje możliwość wydania przedmiotowego zaświadczenia przez lekarza specjalistę w dziedzinie psychiatrii lub neurologii z uwagi na okoliczność, która ma być potwierdzana zaświadczeniem lekarskim (zdolność pacjenta do samodzielnego kierowania swoim postępowaniem).</p>
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>negatywnie ocenia brzmienie projektowanego art. 42a ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, który przewiduje, że tylko lekarz specjalista w dziedzinie psychiatrii lub neurologii może wydać pełnomocnikowi rejestrowanemu zaświadczenie w przedmiocie zdolności do samodzielnego kierowania swoim postępowaniem przez pacjenta, który udzielił pełnomocnictwa rejestrowanego. Zawężenie kręgu lekarzy uprawnionych do wydawania ww. zaświadczenia tylko do lekarzy specjalistów z dziedziny psychiatrii i neurologii nie znajduje dostatecznie silnego uzasadnienia, szczególnie gdy ustawa wprowadza możliwość zasięgnięcia przez lekarza wystawiającego to zaświadczenie konsultacji z lekarzem specjalistą w dziedzinie psychiatrii, neurologii lub innym lekarzem specjalistą. Istnieje także wiele sytuacji klinicznych, w których do stwierdzenia, że pacjent nie jest w stanie samodzielnie kierować swoim postępowaniem nie jest wymagana wiedza lekarza specjalisty w dziedzinie psychiatrii lub neurologii (np. gdy pacjent jest w stanie wegetatywnym).</p>	
31.	Rzecznik Praw Pacjenta	Art. 78 pkt 5 lit. a)	<p>Projekt rozszerza prawo do sprzeciwu co do udzielenia świadczenia zdrowotnego na wszystkich pacjentów z zaburzeniami psychicznymi. Przepis art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego definiuje osobę z zaburzeniami psychicznymi jako osobę:</p> <p>a) chorą psychicznie (wykazującej zaburzenia psychiatryczne),</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Przepis ma na celu dostosowanie ustawy do siatki pojęciowej wynikającej z projektowanej ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji. Projektowana regulacja posługuje się sformułowaniem zaburzeń psychicznych.</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>b) upośledzoną umysłowo, c) wykazującą inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.</p> <p>W obecnym brzmieniu art. 17 ust. 3 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta ustawodawca przyznał prawo do sprzeciwu co do udzielenia świadczenia zdrowotnego jedynie: pacjentowi małoletniemu, który ukończył 16 lat, osobie ubezwłasnowolnionej albo pacjentowi choremu psychicznie lub upośledzonemu umysłowo, lecz dysponujący dostatecznym rozeznanie. Zatem pacjent wykazujący inne zakłócenia czynności psychicznych nie został wskazany w tym przepisie a projektodawca w proponowanej regulacji wychodzi poza przedmiot regulacji.</p> <p>Propozycja brzmienia przepisu</p> <p>Proponuję nadanie art. 17 ust. 3 następującego brzmienia: „3. Pacjent małoletni, który ukończył 16 lat, pacjent, dla którego ustanowiono kuratora reprezentującego albo umocowano pełnomocnika rejestrowanego, albo pacjent chory psychicznie lub upośledzony umysłowo, lecz dysponujący dostatecznym</p>	<p>Jest to definicja przeniesiona z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (wyjaśnienie w uzasadnieniu do art. 605(7) kpc). Aktualnie rekomenduje się, aby używać pojęcia „zaburzenia psychiczne”. Także Międzynarodowa Klasyfikacja Chorób i Zaburzeń ICD 11 definiuje pojęcie zaburzenia psychicznego.</p>
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			rozeznaniem, ma prawo do wyrażenia sprzeciwu co do udzielenia świadczenia zdrowotnego, pomimo zgody osób, o których mowa w art. 9 ust. 2a, lub opiekuna faktycznego. W takim przypadku wymagane jest zezwolenie sądu opiekuńczego. W przypadku pacjenta, dla którego ustanowiono kuratora reprezentującego, właściwy jest sąd, o którym mowa w art. 605 ¹ ustawy dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.”.	
32.	Rzecznik Praw Pacjenta	Art. 78 pkt 13	<p>Projekt przewiduje, że członkiem Komisji Odwoławczej przy Rzeczniku Praw Pacjenta nie będzie mogła być osoba, która ma ustanowionego kuratora reprezentującego albo umocowanego pełnomocnika rejestrowanego. Wymogu takiego nie przewidziano dla członka Zespołu do spraw Świadczeń z Funduszu Kompensacyjnego Zdarzeń Medycznych.</p> <p>Proponuję dodanie w art. 67x w ust. 5 pkt 5 w brzmieniu: „nie ma ustanowionego kuratora reprezentującego albo umocowanego pełnomocnika rejestrowanego.”</p>	Uwaga uwzględniona
33.	Rzecznik Praw Pacjenta	Art. 78	W związku z uwagą wskazaną w pkt 2 niniejszej tabeli, uzyskanie zgody sądu w terminie 30 dni od dnia, gdy decyzja, w której przyznano świadczenie kompensacyjne i ustalono jego wysokość, stała się prawomocna (art. 67zc ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta) może nie być możliwe. Termin ten powinien ulec zawieszeniu do	Uwaga nieuwzględniona W dotychczasowym stanie prawnym zgodnie z art. 156 k.r. i o. opiekun powinien uzyskać zezwolenie sądu opiekuńczego albo, w przypadkach wskazanych w art. 640 ¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania

Uwagi

do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>czasu uzyskania prawomocnego postanowienia sądu w przedmiocie wyrażenia zgody na dokonanie takiej czynności. Nie złożenie oświadczenia przez kuratora reprezentującego lub pełnomocnika rejestrowanego</p> <p>o przyjęciu świadczenia kompensacyjnego w ww. terminie jest równoznaczne ze zrzeczeniem się przez wnioskodawcę tego świadczenia (art. 67zc ust. 3 ww. ustawy). Skutki ww. sytuacji są daleko idące i należy zatem zabezpieczyć tego rodzaju sytuacje.</p> <p>Proponuję w art. 78 dodać pkt 14 w brzmieniu: „w art. 67zc po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu: „4. Termin, o którym mowa w ust. 1, nie biegnie do dnia zakończenia postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody na złożenie oświadczeń wskazanych w ust. 2 i 3, w przypadku kiedy odrębne przepisy wymagają jej uzyskania.”</p>	<p>cywilnego, sądu spadku we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego.</p> <p>Przepisy ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta nie przewidują aktualnie regulacji w przedmiocie „zawieszenia terminu”, o którym mowa w art. 67zc ust. 1. Stąd też nie byłaby to zmiana wynikowa związana z likwidacją ubezwłasnowolnienia.</p>
34.	Naczelna Rada Lekarska	Art. 78 - zmiany w ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta	<p>Zastrzeżenia Naczelnej Rady Lekarskiej budzi także regulacja zamieszczona w art. 78 projektu ustawy, przewidująca zmiany w ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (dalej: ustawa o prawach pacjenta). W poprzednich, znanych samorządowi lekarskiemu, wersjach projektu ustawy o wspieranym podejmowaniu decyzji nie były przewidziane zmiany w ustawie o prawach pacjenta. Obecnie zamieszczone w ustawie propozycje zmian w ustawie o prawach pacjenta nie były w żaden sposób konsultowane z</p>	Uwaga uwzględniona

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>samorządem lekarskim.</p> <p>Odnosząc się do proponowanych zmian w ustawie o prawach pacjenta, zastrzeżenia budzi proponowane brzmienie art. 9 ust. 2a ustawy o prawach pacjenta, gdzie przewiduje się, że: „<i>Prawo do informacji, o której mowa w ust. 2 przysługuje także przedstawicielowi ustawowemu małoletniego, kuratorowi reprezentującemu albo pełnomocnikowi rejestrowanemu, jeżeli wynika to z zakresu ich umocowania</i>”. Ten przepis jest niezgodny z projektowanym art. 109¹⁰ § 2 i 3 kodeksu cywilnego, który przewiduje, że pełnomocnik rejestrowany będzie miał umocowanie do wszystkich czynności związanych z osobą i majątkiem mocodawcy, w tym do wyrażania w imieniu mocodawcy zgody albo braku zgody na udzielanie świadczeń zdrowotnych lub na inne czynności medyczne, a <u>pełnomocnictwa rejestrowanego nie będzie można ograniczyć</u> ze skutkiem wobec osób trzecich. Skoro zakresu pełnomocnictwa rejestrowanego nie można ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich, a jego zakres jest zawsze jednakowy i wynika z treści ustawy, to nie wiadomo, dlaczego przed udostępnieniem pełnomocnikowi rejestrowanemu informacji o stanie zdrowia pacjenta (w trybie art. 9 ust. 2a ustawy o prawach pacjenta) należy badać zakres umocowania pełnomocnika rejestrowanego. W podobny sposób niezasadnie odniesiono się do zakresu umocowania pełnomocnika</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			rejestrowanego w projektowanym art. 10, art. 12a, art. 14, art. 17 ust. 2, art. 22 ust. 2, art. 26 ust. 1, art. 28 ust. 2a oraz art. 31 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta.	
35.	Państwowa Komisja Wyborcza	Art. 86 - Kodeks wyborczy	<p>Państwowa Komisja Wyborcza pragnie przy tym zwrócić uwagę na pewne wątpliwości wynikające z projektu.</p> <p>Zgodnie z art. 62 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania nie przysługuje osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądowym są ubezwłasnowolnione lub pozbawione praw publicznych albo wyborczych. W związku z tym Państwowa Komisja Wyborcza wyraża ocenę, że projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji w zakresie zastąpienia ubezwłasnowolnienia instrumentami wspieranego podejmowania decyzji, w kontekście proponowanej zmiany art. 10 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365), powinien zostać poddany gruntownej ocenie pod kątem jego zgodności ze wskazanym wyżej przepisem Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>Państwowa Komisja Wyborcza zwraca również uwagę, że projekt nie przewiduje zmiany art. 3 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 300), zgodnie z którym nie ma prawa udziału w referendum osoby ubezwłasnowolnione</p>	<p>Wyjaśnienia do uwagi / uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>W ocenie projektodawcy art. 62 ust. 2 Konstytucji nie uniemożliwia prowadzenia prac nad projektem ustawy zastępującej instytucję ubezwłasnowolnienia instrumentami wspieranego podejmowania decyzji. Przedmiotowy przepis Konstytucji nie powinien być bowiem rozumiany jako regulacja uniemożliwiająca ustawodawcy zwykłego wprowadzenie zmian w cywilnoprawnej instytucji ubezwłasnowolnienia, w tym w zakresie zastąpienia jej innym rozwiązaniem prawnym³.</p> <p>Na skutek uwagi projektu uzupełniono o zmiany wynikowe w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 300).</p>

³ Zob. też Małgorzata Balwicka Szczyrba, Anna Sylwestrzak, Uniwersytet Gdański, *Ustawa o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji*, w: *Prace naukowe Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego*, t. 10, Gdanskie Studia Prawnicze, Tom XL, 2018, s. 154-155.

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

		<p>prawomocnym orzeczeniem sądowym. Ewentualne dodanie do projektu zmiany tego przepisu musi zostać poprzedzone analogiczną do wskazanej wyżej analizą w kontekście zgodności nowego brzmienia przepisu z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>Państwowa Komisja Wyborcza wyraża także wątpliwość dotyczącą rozbieżności w:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) art. 27 pkt 10 lit. b projektu, dotyczącym brzmienia art. 605¹⁰ § 2 Kodeksu cywilnego, 2) art. 86 projektu, dotyczącym art. 10 § 2 pkt 3 Kodeksu wyborczego, 3) art. 134 pkt 2 projektu. <p>Zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 605¹⁰ § 2 Kodeksu cywilnego w postanowieniu o ustanowieniu kuratora reprezentującego sąd orzeka w przedmiocie przysługiwania czynnego i biernego prawa wyborczego w rozumieniu ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy. Natomiast w art. 86 projektu, dotyczącym zmiany art. 10 § 2 pkt 3 Kodeksu wyborczego, jest mowa o osobie pozbawionej praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem sądu w przedmiocie ustanowienia kuratora reprezentującego, a więc bez wskazywania rodzaju prawa wyborczego, którego ma być pozbawiona dana osoba. Jednocześnie w art. 134 pkt 2 projektu wskazano, że osoby, o których mowa w pkt 1, nie mają czynnego i biernego prawa wyborczego w rozumieniu ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy.</p>	<p>Na skutek uwagi dotyczącej rozbieżności w poszczególnych przepisach projektu w zakresie biernego i czynnego prawa wyborczego dokonano zmiany projektu, poprzez nadanie art. 605(10) par. 2 k.p.c., brzmienia:</p> <p><i>„W postanowieniu o ustanowieniu kuratora reprezentującego do wszelkich spraw sąd może orzec o pozbawieniu osoby wspieranej prawa wybierania w rozumieniu ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365), jeżeli stan zdrowia tej osoby wskazuje, że nie będzie ona mogła świadomie realizować tego prawa. Pozbawienie prawa wybierania skutkuje także pozbawieniem prawa udziału w referendum w rozumieniu ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 300). Pozbawienie prawa wybierania następuje na czas trwania kurateli</i></p>
--	--	--	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>Wskazać przy tym należy, że zgodnie z art. 11 Kodeksu wyborczego jednym z warunków posiadania biernego prawa wyborczego jest posiadanie czynnego prawa wyborczego.</p> <p>Wątpliwości może budzić, czy w postanowieniu o ustanowieniu kuratora reprezentującego, o czym mowa w projektowanym art. 605¹⁰ § 2 Kodeksu cywilnego, sąd orzeka w przedmiocie przysługiwania czynnego i biernego prawa wyborczego łącznie (tj. praw wyborczych, o których mowa w projektowanym art. 10 § 2 pkt 3 Kodeksu wyborczego), czy też może np. orzec o przysługiwaniu jedynie czynnego prawa wyborczego.</p> <p>Państwowa Komisja Wyborcza zakłada, że w przypadku, gdy w projekcie jest mowa o czynnym i biernym prawie wyborczym, należy przez to rozumieć ogólnie prawa wyborcze, a więc zarówno czynne prawo wyborcze, jak też bierne prawo wyborcze. Komisja wyraża jednak pogląd, że przyjęta terminologia w tym zakresie powinna zostać ujednolicona i precyzyjnie przesądzona w przepisach projektu, tak aby sąd orzekający w przedmiocie przysługiwania czynnego i biernego prawa wyborczego nie miał w tej sprawie żadnych wątpliwości.</p> <p>Państwowa Komisja Wyborcza zwraca również uwagę na kolejną kwestię związaną z art. 134 projektu w dziale Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe. Z powołanego art. 134</p>	<p><i>reprezentującej.”</i></p> <p>Skoro wprost z Kodeksu wyborczego wynika, że jednym z warunków posiadania biernego prawa wyborczego jest prawo wybierania, w ocenie projektodawcy wystarczające jest, by sąd orzekał jedynie w przedmiocie prawa wybierania. W następstwie tej zmiany ujednolicono pozostałe przepisy projektu. Projektodawca przesądził, że pozbawienie prawa wybierania w rozumieniu przepisów Kodeksu wyborczego, skutkuje pozbawieniem prawa do udziału w referendum ogólnokrajowym.</p>
--	--	--	--	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>pkt 1 i 2 projektu wynika, że jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy sąd prawomocnie orzekł o ubezwłasnowolnieniu, w dniu wejścia w życie ustawy osoby ubezwłasnowolnione całkowicie stają się osobami wspieranymi i dotychczasowy opiekun prawny staje się z mocy prawa, na okres 5 lat, tymczasowym kuratorem reprezentującym do prowadzenia wszelkich spraw w imieniu osoby, dla której został ustanowiony, a także iż osoby te nie mają czynnego i biernego prawa wyborczego w rozumieniu ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy. Natomiast z pkt 3 tego przepisu wynika, że osoby ubezwłasnowolnione częściowo stają się osobami wspieranymi i dotychczasowy kurator dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo staje się z mocy prawa, na okres 5 lat, tymczasowym kuratorem reprezentującym do prowadzenia spraw określonego rodzaju upoważnionym do wyrażania zgody na czynności prawne dokonywane przez osobę, dla której został ustanowiony i w zakresie wynikającym z orzeczenia sądu o ustanowieniu kuratora dla osoby częściowo ubezwłasnowolnionej. Przepisy projektu nie przewidują natomiast utraty czynnego i biernego prawa wyborczego, odmiennie niż w odniesieniu do osób ubezwłasnowolnionych całkowicie.</p> <p>Państwowa Komisja Wyborcza zauważa, że zgodnie z obowiązującym art. 10 § 2 pkt 3 Kodeksu wyborczego nie ma prawa wybierania osoba ubezwłasnowolniona prawomocnym wyrokiem</p>	<p>Dokonano zmiany art. 136 ustawy pkt 3 poprzez wskazanie, że osoby tymczasowo wspierane, o których mowa w pkt 1 i 2 nie mają prawa wybierania w rozumieniu ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy ani prawa udziału w referendum w rozumieniu ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 300).</p>
--	--	--	--	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			sądu. Powyższy przepis dotyczy zatem zarówno osób ubezwłasnowolnionych całkowicie, jak i częściowo. Mając powyższe na uwadze Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że proponowany przepis przejściowy budzi wątpliwości w zakresie jego zgodności z obowiązującym art. 62 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej również ta kwestia wymaga gruntownej analizy i oceny konstytucjonalistów.	
34.	Rzecznik Praw Obywatelskich	Art. 87	Kluczową kwestią zawartą w projekcie jest udział w życiu politycznym i publicznym. W celu realizacji w pełnym zakresie równej zdolności do czynności prawnych we wszystkich aspektach życia, istotne jest uznanie zdolności do czynności prawnych osób z niepełnosprawnościami w życiu publicznym i politycznym (art. 29). Oznacza to, że zdolność decyzyjna danej osoby nie może stanowić uzasadnienia dla jakichkolwiek form pozbawienia osób z niepełnosprawnościami możliwości wykonywania przysługujących im praw politycznych, w tym czynnego i biernego prawa wyborczego, a także prawa do zasiadania w komisji wyborczej 8 [Komentarz ogólny nr 1, pkt 44] . Rozwiązanie dotyczące czynnego i biernego prawa wyborczego osób, które w świetle obecnie obowiązujących regulacji prawnych mają status osób ubezwłasnowolnionych, w omawianym projekcie zasadniczo różni się od rozwiązania zawartego w pierwotnej wersji projektu ustawy o	<p>Wyjaśnienie do uwagi.</p> <p>Na skutek zgłoszonych uwag (m.in. PKW) projekt uzupełniono o zmiany wynikowe w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 300).</p> <p>W celu ochrony powszechności prawa wyborczego dokonano zmiany projektu, poprzez nadanie art. 605(10) par. 2 k.p.c., brzmienia: <i>W postanowieniu o ustanowieniu kuratora reprezentującego do wszelkich spraw sąd może orzec o pozbawieniu osoby wspieranej prawa wybierania w rozumieniu ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 oraz z 2024 r. poz. 721, 1572 i 1907), jeżeli stan zdrowia tej osoby wskazuje, że nie będzie ona</i></p>

Uwagi

do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>instrumentach wspieranego podejmowania decyzji 9 [9Zob. opinia RPO z 13.01.2025 r., znak IV.7024.52.2024.KD, s. 20-24. Wszystkie dokumenty wytworzone przez Rzecznika Praw Obywatelskich powołane w nin. piśmie są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej RPO (https://bip.brpo.gov.pl/pl)] i wydaje się krokiem w kierunku większego upodmiotawiania takich osób.</p> <p>Obecnie, w proponowanym brzmieniu art. 605¹⁰ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej jako: k.p.c.) wskazano, iż „[w] postanowieniu o ustanowieniu kuratora reprezentującego sąd orzeka w przedmiocie przysługiwania czynnego i biernego prawa wyborczego w rozumieniu ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 oraz z 2024 r. poz. 721, 1572 i 1907)”. Projektowane regulacje (art. 86 projektu) przewidują także zmianę brzmienia art. 10 § 2 pkt 3 Kodeksu wyborczego. W proponowanym brzmieniu przepis uzyskałby treść: nie ma prawa wybierania osoba „3) pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem sądu w przedmiocie ustanowienia kuratora reprezentującego”. W projekcie zaproponowano także przepis przejściowy dotyczący omawianej materii. W art. 134 pkt 2 projektu wskazano, że „[j]eżeli przed dniem wejścia w życie ustawy sąd prawomocnie orzekł o ubezwłasnowolnieniu, w dniu wejścia w życie ustawy: „2) osoby, o których mowa w pkt 1 [osoby ubezwłasnowolnione</p>	<p><i>mogła świadomie realizować tego prawa. Pozbawienie prawa wybierania skutkuje także pozbawieniem prawa udziału w referendum w rozumieniu ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 300). Pozbawienie prawa wybierania następuje na czas trwania kurateli reprezentującej.</i></p> <p>W wyniku uwagi projektodawca zdecydował się na doprecyzowanie przepisu poprzez wskazanie, że sąd może pozbawić prawa wybierania tylko wówczas, gdy ustanawia kuratora reprezentującego do wszelkich spraw i tylko, jeżeli stan zdrowia osoby, dla której ustanawia się kuratora reprezentującego wskazuje, że nie będzie ona mogła świadomie realizować tego prawa.</p> <p>Skoro wprost z Kodeksu wyborczego wynika, że jednym z warunków posiadania biernego prawa wyborczego jest posiadanie prawa wybierania, w ocenie projektodawcy wystarczające jest, by sąd orzekał jedynie w przedmiocie prawa wybierania. W następstwie tej zmiany ujednolicono pozostałe przepisy projektu. Projektodawca przesądził, że pozbawienie prawa wybierania w</p>
--	--	--	---	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>całkowicie] nie mają czynnego i biernego prawa wyborczego w rozumieniu ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy”. W uzasadnieniu projektu wskazano, iż „[p]rzyjęte rozwiązanie pozwala na indywidualną ocenę zdolności intelektualnej (umysłowej) w zakresie korzystania z praw wyborczych osoby wspieranej i zapobiega arbitralnemu pozbawianiu praw wyborczych całej grupy osób wspieranych” (s. 73). W projekcie nie przewidziano szczególnych przesłanek materialnych ani szczególnej procedury w zakresie orzeczenia w przedmiocie przysługiwania czynnego i biernego prawa wyborczego. a. Standardy prawne stosowane przy ocenie rozwiązań dotyczących czynnego i biernego prawa wyborczego zawartych w projekcie Przy ocenie proponowanych rozwiązań należy zwrócić uwagę na standardy określone w Konstytucji RP10 [10 Art. 30, art. 31 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 2 w zw. z art. 62 ust 1 i 2 Konstytucji RP.], Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej11 [11 art. 39 ust. 2 w zw. z art. 21 ust. 1 w zw. z art. 26 ust. 1 Karty Praw Podstawowych.], Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami 2006 r. 12 [12 art. 29 pkt a Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami.] oraz art. 3 Protokołu dodatkowego nr 1 do Europejskiej konwencji praw człowieka (dalej jako: EKPCz). Nie jest konieczne przywołanie w tym miejscu rozbudowanej argumentacji wspierającej tezę, iż automatyczne lub arbitralne pozbawienie praw wyborczych osób</p>	<p>rozumieniu przepisów Kodeksu wyborczego, skutkuje pozbawieniem prawa do udziału w referendum ogólnokrajowym.</p> <p>Dokonano zmiany art. 136 ustawy pkt 3 poprzez wskazanie, że osoby tymczasowo wspierane, o których mowa w pkt 1 i 2 nie mają prawa wybierania w rozumieniu ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy ani prawa udziału w referendum w rozumieniu ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 300).</p> <p>Pracom nad opiniowanym projektem ustawy nie mogą towarzyszyć równoległe prace nad zmianą art. 62 ust. 2 Konstytucji z uwagi na fakt, że zgodnie z art. 235 Konstytucji:</p> <p>Projekt ustawy o zmianie Konstytucji może przedłożyć co najmniej 1/5 ustawowej liczby posłów, Senat lub Prezydent Rzeczypospolitej. Projektodawca nie posiada legitymacji w tym zakresie.</p>
--	--	--	--	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>ubezważnionych jest nieproporcjonalnym środkiem ingerencji, naruszającym m.in. ww. wzorce i godzącym w istotę prawa wyborczego tych osób, bowiem argumentacja w tym zakresie była wielokrotnie prezentowana w stanowiskach RPO¹³ [13 W szczególności zob. opinia RPO dotycząca projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (druk senacki nr 490) z dnia 8 listopada 2021 r. (znak VII.602.14.2014.CW) oraz stanowisko RPO w sprawie przed TK o sygn. SK 23/18 (znak: IV.7024.23.2018.MK).] . Biorąc pod uwagę uzasadnienie projektu, można stwierdzić, że jest ona znana i akceptowana przez projektodawcę, którego deklarowanym celem jest wzmocnienie gwarancji poszanowania podmiotowości osób z niepełnosprawnościami, w tym przeciwdziałanie „arbitralnemu pozbawianiu praw wyborczych całej grupy osób wspieranych”. Na aktualności nie straciły uwagi RPO dotyczące relacji rozwiązań z projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji w zakresie prawa wyborczego do art. 62 ust. 2 Konstytucji RP, wyrażone w opinii do poprzedniej wersji opiniowanego projektu ustawy 14 [sprawie przed TK o sygn. SK 23/18 (znak: IV.7024.23.2018.MK). 14 Opinia RPO dot. projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji z dnia 13.01.2025 r. (znak IV.7024.52.2024.KD), s. 20-24.] . W powyższym stanowisku wskazano przede wszystkim, że art. 62 ust. 2 Konstytucji nie powinien być rozumiany jako</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>przepis nakazujący ustawodawcy zwykłemu utrzymywanie instytucji ubezwłasnowolnienia w rozumieniu cywilistycznym, zastanym w czasie uchwalania Konstytucji. Więcej argumentów przemawia na rzecz tezy, że art. 62 ust. 2 Konstytucji wyłącznie umożliwia ustawodawcy zwykłemu utrzymanie omawianej instytucji, jednak nie formułuje w tym zakresie obowiązku, który zakazywałby zastąpienia ubezwłasnowolnienia rozwiązaniem prawnym o innej nazwie i treści. Zgodnie z art. 62 ust. 2 Konstytucji RP „[p]rawo udziału w referendum oraz prawo wybierania nie przysługuje osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądowym są ubezwłasnowolnione lub pozbawione praw publicznych albo wyborczych”. Warto przytoczyć, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 7 marca 2007 r., sygn. akt K 28/05, odnosząc się do kwestii rozumienia pojęcia ubezwłasnowolnienie, wskazał, że instytucja ubezwłasnowolnienia ma „charakter częściowy i w dużej mierze nawiązuje do istniejących już w momencie uchwalania konstytucji, dobrze ugruntowanych rozwiązań cywilnoprawnych. Przejawia się na dwóch głównych płaszczyznach. Po pierwsze, ubezwłasnowolnienie i wiążące się z nim ograniczenie praw publicznych wywiera istotne skutki w sferze konstytucyjnych praw politycznych osób ubezwłasnowolnionych. (...) Odebranie osobom ubezwłasnowolnionym wskazanych praw politycznych wynika z założenia, że osoby, które z</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>powodu choroby umysłowej, upośledzenia lub innych zaburzeń psychicznych nie mogą samodzielnie i racjonalnie kierować swoim własnym postępowaniem i decydować o swoich osobistych sprawach (...), nie powinny również mieć wpływu na rozstrzyganie spraw publicznych dotyczących dobra wspólnego, na kierowanie sprawami państwa i wspólnot samorządowych. (...) Po drugie, osoby ubezwłasnowolnione powinny być zasadniczo traktowane jako osoby niepełnosprawne, którym należy się pomoc w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69 Konstytucji)”. Jednocześnie nie wolno pominąć okoliczności, że interpretacja art. 62 ust. 2 Konstytucji, posługującego się pojęciem „ubezwłasnowolnienie”, powinna uwzględniać przepisy wiążących Polskę przepisów prawa międzynarodowego¹⁵ [15 Zob. opinia RPO dotyczącą projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (druk senacki nr 490) z dnia 8 listopada 2021 r. (znak VII.602.14.2014.CW)] . Interpretacja Konstytucji nie może bowiem abstrahować od kontekstu międzynarodowego, w jakim funkcjonują poszczególne instytucje prawne. Wymaga tego art. 9 Konstytucji, zgodnie z którym powinnością władz publicznych jest respektowanie wiążącego Polskę prawa międzynarodowego. Oznacza to, że wykładnia pojęć konstytucyjnych, jak również sposób wdrożenia regulacji konstytucyjnych do systemu prawnego, nie może</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>prorowadzić do skutków, które nie dałyby się pogodzić z wiążącymi Polskę aktami prawa międzynarodowego, zwłaszcza ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi. Ma to miejsce przede wszystkim wówczas, gdy chodzi o przepisy konstytucyjne wprowadzające ograniczenia w korzystaniu z wolności lub praw obywatelskich – a takim przepisem jest art. 62 ust. 2 Konstytucji. W związku z powyższym szczególną uwagę należy zwrócić na kwestię konieczności określenia właściwych przesłanek pozbawienia praw wyborczych w zindywidualizowanym postępowaniu sądowym, która jest dostrzegalna w orzecznictwie Komitetu ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, ale także np. Niemieckiego Federalnego Trybunału Konstytucyjnego i Austriackiego Trybunału Konstytucyjnego. W pierwszej kolejności należy wskazać, że standard ochrony praw wyborczych osób z niepełnosprawnościami w kontekście wpływu zindywidualizowanej oceny zasadności pozbawiania ich praw wyborczych nie jest jednolity. Standard uniwersalny wypracowany przez Komitet ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami w oparciu o przepisy KPON jest w tym kontekście zauważalnie wyższy niż standard określony w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oparty na art. 3 Protokołu dodatkowego nr 1 do EKPCz. Przede wszystkim KPON opiera się na modelu</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>równości włączającej, co oznacza między innymi całkowite uznanie wymiaru ludzkiego osób z niepełnosprawnością poprzez pełne ich włączenie i udział w społeczeństwie. W praktyce równoznaczne jest to m.in. z koniecznością zagwarantowania dostępności procedury wyborczej dla osób z niepełnosprawnością na wszystkich jej etapach: przed, w trakcie oraz po wyborach¹⁶ [16 Komentarz ogólny Nr 6 (2018) na temat równości i niedyskryminacji Komitetu ds. Praw Osób z niepełnosprawnościami § 11 i § 70.] . W tym kontekście należy przywołać orzeczenie Komitetu ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami z dnia 9 września 2013 roku, w sprawie Zsolt Bujdosó i inni przeciwko Węgrom¹⁷ [17 UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities, Communication No. 4/2011, CRPD/C/10/D/4/2011, 20 września 2013 r.] , w którym wskazano, że „pozbawienie czynnego prawa wyborczego z uwagi na postrzeganą lub rzeczywistą niepełnosprawność psychospołeczną lub intelektualną, w tym jego ograniczenie na podstawie indywidualnej oceny, stanowi dyskryminację ze względu na niepełnosprawność w rozumieniu art. 2 Konwencji” (pkt 9.4). Inaczej do kwestii tej podchodzi Europejski Trybunał Praw Człowieka. W tym kontekście warto przywołać wyrok z dnia 2 lutego 2021 r. w sprawie Strøbye i Rosenlind przeciwko Danii¹⁸ [18 Wyrok z dnia 2 lutego 2021 r. w sprawie Strøbye i Rosenlind, nr skargi 25802/18 i 27338/18.], w którym ETPCz</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>dopuszczył możliwość pozbawienia praw wyborczych w ramach ogólnej procedury ubezwłasnowolnienia bez tworzenia odrębnego postępowania dotyczącego ściśle kwestii zdolności podejmowania decyzji wyborczych. Taka decyzja była motywowana m.in. tym, że procedura przed sądem duńskim zakładała dokonanie dogłębnej oceny proporcjonalności oraz obowiązek przyjęcia najmniej restrykcyjnego środka wraz z możliwością uchylecia ograniczenia praw (pkt 100 wyroku), a także z uwagi na to, że ograniczenie praw wyborczych dotyczyło niewielkiej liczby osób (pkt 107) oraz że prawo duńskie nie przewidywało ogólnego wyłączenia praw wyborczych wobec wszystkich osób ze stwierdzoną niepełnosprawnością umysłową (pkt 113). Równocześnie analiza stosowania standardu ochrony praw wyborczych osób z niepełnosprawnościami przez ETPCz pozwala na stwierdzenie, iż w najnowszym orzecznictwie czerpie on ze standardu uniwersalnego, korzystając z dorobku Komitetu ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami¹⁹ [19 Zob. A. Hauser, Międzynarodowe standardy dotyczące głosowania przez osoby z niepełnosprawnościami, „Studia Wyborcze”, 2023 r., t. 35, s.34-35.] . Przykładowo w sprawie Arnar Helgi Lárusson przeciwko Islandii²⁰ [20 Wyrok ETPCz z dnia 31 maja 2022 r. w sprawie Arnar Helgi Lárusson p. Islandii, skarga nr 23077/19.] , dotyczącej braku dostępu do budynków przez osobę poruszającą się na wózku,</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>Trybunał stwierdził, że EKPCz „powinna, na ile jest to możliwe, być interpretowana w zgodzie z innymi normami prawa międzynarodowego, którego sama tworzy część [...] i z tego względu przepisy dotyczące praw osób z niepełnosprawnościami określone w KPON powinny, wraz z innymi stosownymi źródłami, zostać wzięte pod uwagę” (pkt 57). Pewne inspiracje z KPON można też dostrzec w uzasadnieniu wyroku Caamaño Valle przeciwko Hiszpanii²¹ [21 Wyrok ETPCz dnia 11 maja 2021 r. w sprawie Caamaño Valle p. Hiszpanii, skarga nr 43564/17.], w którym Trybunał podkreślił, że wszelkie ograniczenia praw wyborczych osób z niepełnosprawnością intelektualną, choć co do zasady dopuszczalne, mogą być oparte jedynie na indywidualnej sądowej ocenie ich zdolności kognitywnych, przy czym „niepełnosprawność umysłowa prowadząca do orzeczenia ubezwłasnowolnienia częściowego nie może stanowić jedyne uzasadnienia dla odebrania praw wyborczych” (pkt 69 wyroku). Ograniczenie takie może być dokonane na podstawie stwierdzenia braku zrozumienia znaczenia głosu oraz podatności na wpływ w ramach dogłębnej i indywidualnej oceny zdolności danej osoby (pkt 73). Niezależnie od przyjętego systemu podejmowania takiej decyzji, jak podkreślił Trybunał, prawo krajowe musi zapewniać, że pozbawienie praw wyborczych dotyczy „jedynie tych osób, które są rzeczywiście niezdolne do</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>podjęcia wolnej i samodzielnej decyzji wyborczej” (pkt 75) oraz nie opiera się jedynie na przesłance przynależności do określonej grupy osób (pkt 77). Równocześnie stwierdzenie braku naruszenia art. 3 Protokołu dodatkowego nr 1 do EKPCz w nin. sprawie stanowiło podstawę przedstawienia szerokiej argumentacji na rzecz pełnego dostosowania orzecznictwa ETPCz do standardu z KPON w zdaniu odrębnym sędziego Paula Lemmensa. Problem powiązania pozbawienia praw wyborczych z ustanowieniem opiekuna (Betreuer) osoby z niepełnosprawnością był także przedmiotem szczegółowych rozważań Niemieckiego Federalnego Trybunału Konstytucyjnego. Warto zwrócić uwagę szczególnie na tę ich część, która dotyczy zgodności pozbawienia czynnego prawa wyborczego osób, dla których w stosownej procedurze sądowej ustanowiono „opiekuna do zarządzania wszystkimi sprawami”. W wyroku z dnia 29 stycznia 2019 r. sygn. 2 BvC 62/14 FTK orzekł²² [22 Zob. https://www.bverfg.de/e/cs20190129_2bvc006214_en, wersja w j. angielskim, tłum. wł., dostęp: 08.04.2025 r.], że pozbawienie praw wyborczych takich osób narusza zarówno zasadę powszechności prawa wyborczego, jak i zakaz dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność. Osnowę argumentacji FTK stanowiły rozważania o stosowaniu kryteriów nienadających się do badania zasadności pozbawienia praw wyborczych. FTK</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>stwierdzając niekonstytucyjność przedmiotowych regulacji, oparł się na dwóch zasadniczych argumentach. Po pierwsze, Trybunał wskazał, że oceniany przepis wiąże wyłączenie prawa do głosowania z okolicznością orzeczenia w przedmiocie ustanowienia opiekuna, podczas gdy zasady tego postępowania zakazują ustanowienia opiekuna w tych przypadkach, w których osoba z niepełnosprawnościami może być w stanie zarządzać swoimi sprawami samodzielnie w niezbędnym zakresie, w szczególności gdy dana osoba wypełniła trwale pełnomocnictwo lub jest nadal zdolna do jego wypełnienia i jeśli istnieje osoba, która jest chętna i odpowiednia do wykonania tego zadania i cieszy się zaufaniem danej osoby (pkt 111). Taka sytuacja w rzeczywistości prowadzi do nieuzasadnionego zróżnicowania: wynika to z faktu, że osoba z niepełnosprawnością, dla której ustanowiono opiekuna, traci prawo do głosowania, podczas gdy osoba będąca w takiej samej sytuacji zdrowotnej, której nie wyznaczono opiekuna tylko ze względu na korzystanie z innego rodzaju wsparcia, takiego prawa nie może stracić (zob. pkt 103 i 111). Podkreślenia wymaga, że tożsama kwestia była także przedmiotem orzecznictwa Austriackiego Trybunału Konstytucyjnego, który także zakwestionował konstytucyjność takiego rozwiązania ustawowego²³ [23 Wyrok z dnia 7 października 1987 r. sygn. G 109/87, Rechtsinformationssystem des Bundes (RIS), pkt</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>2.2.1. - tłum. wł., dostęp: 10.04.2025 r.]. Po drugie, FTK zauważył, że „zdolności umysłowe i zdolność do komunikacji wymagane do podjęcia samodzielnej decyzji wyborczej nie są oceniane w procedurze wyznaczania opiekuna” (pkt 95). Założenie ustawodawcy, że kryterium konieczności powołania opiekuna we wszystkich sprawach pozwala na przyjęcie, że osoba objęta opieką nie posiada zdolności umysłowych niezbędnych do uczestnictwa w procesie komunikacji demokratycznej jest niewiarygodne (pkt 99). Aby taka ingerencja w prawa osób z niepełnosprawnościami była uzasadniona „wymagałaby przekonującego powodu; konkretny projekt przepisu musiałby uwzględniać wymogi konstytucyjne dotyczące kategoryzacji ustawowej i musiałby być konieczny dla uwzględnienia szczególnej sytuacji wynikającej z niepełnosprawności oraz dla pozbawienia praw wyborczych osób, które nie są wystarczająco zdolne do uczestnictwa w procesie komunikacji demokratycznej ze względu na swoją niepełnosprawność, w celu zabezpieczenia funkcji wyborów jako procesu integracyjnego” (pkt 111).</p> <p>b. Ocena RPO</p> <p>Oceniając projekt ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji po zmianach (projekt z dnia 25 marca 2025 r.) w zakresie regulacji czynnego i biernego prawa wyborczego, należy zwrócić uwagę na dwie kwestie: (1) konsekwencje przepisu intertemporalnego – art.</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>134 pkt 2 projektu; (2) procedurę pozbawienia prawa wyborczego – jej założenia i kryteria oceny. (1) Konsekwencje przepisu intertemporalnego Jak wskazano wyżej, zgodnie z art. 134 pkt 2 projektu „[j]eżeli przed dniem wejścia w życie ustawy sąd prawomocnie orzekł o ubezwłasnowolnieniu, w dniu wejścia w życie ustawy: „2) osoby, o których mowa w pkt 1 [osoby ubezwłasnowolnione całkowicie] nie mają czynnego i biernego prawa wyborczego w rozumieniu ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy”. Powyższe ograniczenie w zakresie korzystania z praw wyborczych dotyczy jedynie osób całkowicie ubezwłasnowolnionych – w odniesieniu do osób ubezwłasnowolnionych częściowo przewidziano jedynie, że „stają się [one] osobami wspieranymi i dotychczasowy kurator dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo staje się z mocy prawa, na okres 5 lat, tymczasowym kuratorem reprezentującym do prowadzenia spraw określonego rodzaju upoważnionym do wyrażania zgody na czynności prawne dokonywane przez osobę, dla której został ustanowiony i w zakresie wynikającym z orzeczenia sądu o ustanowieniu kuratora dla osoby częściowo ubezwłasnowolnionej” (art. 134 pkt 3 projektu). Dostrzegając konieczność wprowadzenia rozwiązań przejściowych, wątpliwości RPO budzi zawarty w tej regulacji automatyzm dotyczący utrzymania stanu, w którym osoby obecnie ubezwłasnowolnione całkowicie, po wejściu w</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>życie ustawy, wciąż pozbawione będą czynnego i biernego prawa wyborczego. Takie rozwiązanie wydaje się być sprzeczne z zasadniczym celem projektu w omawianym zakresie, bowiem nie tylko nie „zapobiega arbitralnemu pozbawianiu praw wyborczych całej grupy osób wspieranych”, ale umożliwia dalsze stosowanie takiej praktyki. Zakładając, że kwestia pozbawienia praw wyborczych osób obecnie ubezwłasnowolnionych całkowicie będzie oceniana 5 lat po wejściu w życie ustawy, jako element zasadności ustanowienia kuratora reprezentującego dla tych osób, samo pozbawienie ich praw wyborczych w tym okresie od dnia wejścia w życie ustawy przyniesie dwa jednoznacznie negatywne skutki. Po pierwsze, takie rozwiązanie prowadzić będzie do utrzymania stanu, w którym dziesiątki tysięcy ludzi pozbawione są praw wyborczych w sytuacji, w której możliwość wykonywania tych praw nie była uprzednio badana w stosownej procedurze, będąc automatyczną konsekwencją ubezwłasnowolnienia²⁴ [24 Biorąc pod uwagę, że w projekcie wskazano, iż ustawa wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia, prawdopodobne jest, że przy zastosowaniu normy z art. 134 pkt 2 projektu osoby z niepełnosprawnościami pozbawione praw wyborczych w konsekwencji orzeczeń całkowitego ubezwłasnowolnienia nie będą mogły głosować ani kandydować w wyborach do Sejmu i Senatu w 2027 roku i w 2031 roku, wyborach na Prezydenta</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>RP w 2030 roku, wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego w 2029 roku i wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2029 roku.] . Rygoryzm ten częściowo łagodzi możliwość wcześniejszego, tj. przed upływem 5 lat, poddania ocenie sądu zasadności utrzymywania tymczasowej kurateli w dotychczasowym kształcie, np. na wniosek osoby korzystającej ze wsparcia. Po drugie, akceptacja automatycznego pozbawienia praw wyborczych na podstawie szeroko zakrojonych kryteriów (o czym niżej) może zaburzyć proces dowodzenia w postępowaniu, o którym mowa w projektowanym art. 60510 k.p.c., zachęcając składy orzekające do „zatwierdzenia” decyzji sądu orzekającego w przeszłości o ubezwłasnowolnieniu. Nie bez znaczenia pozostaje w tym kontekście okoliczność, iż orzekanie w przedmiocie ustanowienia kuratora odbywać się będzie zgodnie z projektem w sądzie rejonowym orzekającym w składzie jednoosobowym, który to skład, odmawiając pozbawienia praw wyborczych osoby wspieranej, będzie musiał wydać orzeczenie o kierunku – w tym zakresie – przeciwnym do uprzedniego orzeczenia sądu okręgowego (do września 2023 r. – wydawanego w składzie zawodowym trzyosobowym)²⁵ [25 Zob. opinia RPO dot. projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji z dnia 13.01.2025 r. (znak IV.7024.52.2024.KD), s. 19.] . Powyższych konkluzji nie zmienia okoliczność, że przepis ten</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>dotyczy wyłącznie osób ubezwłasnowolnionych całkowicie. Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w ewidencji spraw o ubezwłasnowolnienie w sądach okręgowych²⁶ [26 Ewidencja spraw o ubezwłasnowolnienie w sądach okręgowych – I instancja w latach 2004 –2023, Wydział Statystycznej Informacji Zarządczej, Departament Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości, https://isws.ms.gov.pl/pl/bazastatystyczna/opracowanie/wieloletnie/download,2853,62.html [dostęp z dnia 15 kwietnia 2025 r.] , w 2023 r. orzeczono 9 403 ubezwłasnowolnień całkowitych oraz 602 ubezwłasnowolnienia częściowe. Podobna dysproporcja powtarzała się w latach poprzednich, co może wskazywać na preferencję orzekania ubezwłasnowolnienia całkowitego, niekoniecznie związanej jedynie z kryteriami natury merytorycznej. Badanie przeprowadzone w 2001 r. przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym (obecnie: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną) i Klinikę Prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, wykazało brak korelacji pomiędzy stopniem niepełnosprawności intelektualnej a orzekanym rodzajem ubezwłasnowolnienia²⁷ [27 R. Grzejszczak, M. Szeroczyńska, „Ubezwłasnowolnienie i inne formy wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w Polsce - teoria i praktyka”, w: „Jeśli</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>nie ubezwłasnowolnienie, to co? Prawne formy wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną”, Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego, Warszawa 2012, s. 76-77.]. Oznacza to, że niezależnie od tego, czy osoba ma głęboki czy umiarkowany stopień niepełnosprawności intelektualnej, najprawdopodobniej była w przeszłości ubezwłasnowolniona całkowicie. W mojej opinii ograniczenia w zakresie czynnego i biernego prawa wyborczego nie mogą mieć miejsca bez przeprowadzenia zindywidualizowanego postępowania w oparciu o stosownie określone kryteria. Tylko takie założenie byłoby zgodne z zakazem automatycznego pozbawienia praw wyborczych wynikającym z wiążących Polskę aktów prawa międzynarodowego, przede wszystkim Protokołu dodatkowego nr 1 do EKPCz.</p> <p>(2) Procedura pozbawienia praw wyborczych Odnosząc się do przyjętej w projekcie regulacji dotyczącej pozbawiania praw wyborczych, wskazać należy na następujące kwestie. Po pierwsze, zestawienie proponowanych art. 605¹⁰ § 1 k.p.c. i 16 § 5 Kodeksu cywilnego (dalej jako: k.c.) wskazuje, że projektowane rozwiązania mogą budzić analogiczne zastrzeżenia, jak regulacje niemieckie i austriackie, o których mowa była wyżej. Zgodnie z projektem drugi z ww. przepisów przybierze treść: „[s]ąd nie ustanawia kuratora reprezentującego, jeżeli interesy osoby potrzebującej wsparcia są wystarczająco chronione</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>w inny sposób. W szczególności sąd nie ustanawia kuratora reprezentującego, jeżeli został umocowany pełnomocnik rejestrowany”. Tym samym, analogicznie do ww. orzeczeń należy podnieść wątpliwość co do zachowania zasady równości między osobami, dla których wyznacza się kuratora reprezentującego (w stosunku do których sąd może orzec o pozbawieniu praw wyborczych) oraz osobami, dla których nie ustanawia się kuratora reprezentującego nie ze względu na inny typ lub natężenie niepełnosprawności, a jedynie ze względu na to, że ich interesy są wystarczająco chronione w inny sposób, np. jeżeli został dla nich umocowany pełnomocnik rejestrowany. Powyższe może doprowadzić do istotnego zróżnicowania praw podmiotów podobnych (osób, których niepełnosprawność w podobny sposób wpływa na możliwość samodzielnego podejmowania decyzji wyborczej) na podstawie kryterium nerelevantnego, tj. uprzedniego korzystania z innych form wsparcia, np. pełnomocnika rejestrowanego. Po drugie, powyższy przegląd argumentacji instytucji ochrony praw człowieka prowadzi do wniosku, że sama indywidualna sądowa ocena zasadności pozbawienia praw wyborczych w związku z niepełnosprawnością może nie być wystarczającą gwarancją ochrony praw takich osób. Przy założeniu, że takie pozbawienie jest generalnie możliwe, pozbawienie praw wyborczych musi odbywać się na podstawie</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>jasnych i niedyskryminacyjnych kryteriów w postępowaniu wykluczającym wszelki automatyzm. Brak uwzględnienia w ocenianym projekcie odrębnych przesłanek materialnych orzeczenia w przedmiocie pozbawienia czynnego lub biernego prawa wyborczego może z kolei doprowadzić do nieuzasadnionego, w praktyce automatycznego orzekania pozbawienia praw wyborczych jako elementu orzeczenia o ustanowieniu kuratora reprezentującego. Z racji braku określenia tego rodzaju przesłanek szczególnych można domniemywać, że kryterium, którym sąd będzie musiał posłużyć się w tym zakresie, będzie ogólne kryterium ustanowienia kuratora reprezentującego określone w proponowanym art. 6056 k.p.c., będące odzwierciedleniem proponowanej treści art. 16 § 2 k.c., zgodnie z którym „[s]ąd ustala w jakim zakresie osoba potrzebująca wsparcia jest w stanie postrzegać lub oceniać rzeczywistość albo samodzielnie kierować swoim postępowaniem, jej sytuację osobistą i majątkową, a także rodzaj spraw, przy prowadzeniu których potrzebne jest wsparcie. Ponadto w postępowaniu tym ustala się, czy osoba ta może w dostateczny sposób samodzielnie chronić swoje prawa lub interesy oraz czy interesy osoby potrzebującej wsparcia są wystarczająco chronione w inny sposób”. Powyższe budzi dalsze wątpliwości. Pierwsza wątpliwość dotyczy szerokości powyższego kryterium oceny. Ogólna „możliwość postrzegania</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>lub oceny rzeczywistości albo samodzielnego kierowania swoim postępowaniem” nie jest tożsama z brakiem zrozumienia znaczenia głosu w wyborach powszechnych czy rzeczywistą niezdolnością do podjęcia wolnej i samodzielnej decyzji wyborczej²⁸ [28 Wyrok ETPCz dnia 11 maja 2021 r. w sprawie Caamaño Valle p. Hiszpanii, skargi nr 43564/17), pkt 73- 75.] . Należy także zwrócić uwagę, że z uzasadnienia ocenianego projektu wynika, iż kryterium oceny zawarte w art. 6056 § 1 k.p.c. zostało zaprojektowane w celu ochrony interesu jednostki w kontekście jej codziennego funkcjonowania. Nie bez przyczyny projektodawca wskazywał na obowiązek dokonania przez sąd „wszechstronnej analizy sytuacji życiowej osoby, której postępowanie dotyczy, z uwzględnieniem jej statusu materialnego, rodzinnego i zawodowego oraz podstaw dotychczasowej i przyszłej egzystencji” (s. 49 uzasadnienia). W tym kontekście pojawiają się wątpliwości, czy w postępowaniach w tym przedmiocie będzie miała miejsce rzeczywista ocena zdolności wykonywania czynnego i biernego prawa wyborczego i czy kwesta ta nie stanie się pochodną oceny funkcjonowania osoby wspieranej w realiach życia codziennego²⁹ [29 Zob. opinia RPO dot. projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji z dnia 13.01.2025 r. (znak IV.7024.52.2024.KD), s. 6.]. Druga wątpliwość dotyczy tego, że środki generalnie przydatne do</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>oceny „możliwości postrzegania lub oceny rzeczywistości albo samodzielnego kierowania swoim postępowaniem”, zwłaszcza w kontekście możliwości składania oświadczeń woli w realiach rynkowych, mające na celu zabezpieczenie dóbr i interesów osoby wspieranej, mogą nie nadawać się do weryfikacji zdolności wykonywania prawa wybierania. W szczególności pozbawienie czynnego prawa wyborczego nie może opierać się ani na wymogu wysokich zdolności poznawczych lub intelektualnych, ani na braku wiedzy na temat opcji głosowania, ani na żadnej hipotetycznej nieracjonalności w odniesieniu do takich wyborów³⁰ [30 Zob. wyrok ETPCz dnia 11 maja 2021 r. w sprawie Caamaño Valle p. Hiszpanii, skargi nr 43564/17).]. Takie kryteria naruszałyby bowiem zasadę powszechności wyborów, czyniąc prawo wybierania dostępnym jedynie dla części obywateli, którzy spełnią kryteria określone przez ustawodawcę. Takie określenie kryteriów pozbawienia prawa wybierania mogłoby też zasadnie podlegać krytyce jako czyniące z niepełnosprawności intelektualnej jedyne uzasadnienie dla odebrania praw wyborczych. W tym miejscu warto przypomnieć, że ETPCz w uzasadnieniu wyroku w sprawie Hirst przeciwko Wielkiej Brytanii (nr 2) sformułował wielokrotnie później powtarzaną³¹ [31 Zob. również wyrok w sprawie Frodl p. Austrii z dnia 8 kwietnia 2010 r., Izba (Seksja I), skarga nr 20201/04, § 25; wyrok w sprawie Scoppola p. Włochom (nr 3) z dnia 22 maja</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>2012 r., Wielka Izba, skarga nr 126/05, § 82.] tezę, że prawo wyborcze nie jest przywilejem i ze względu na zasadę powszechności w jego kwestii powinno panować domniemanie włączenia (the presumption of inclusion) 32 [32 Wyrok ETPC z 6.10.2005 r., w sprawie Hirst p. Zjednoczonemu Królestwu (2), skarga nr 74025/01, § 69- 71.] . Trzecia wątpliwość dotyczy braku wskazania w proponowanych przepisach jakiegokolwiek różnicy w zakresie pozbawienia czynnego i biernego prawa wyborczego, co – biorąc pod uwagę różny standard ich ograniczania³³ [33 Wyrok ETPCz z 16.03.2006 r. w sprawie Ždanoka p. Łotwie, skarga nr 58278/00, HUDOC, pkt 115; wyrok ETPCz z 8.07.2010 r. w sprawie Sitaropoulos i Giakoumopoulos p. Grecji, skarga nr 42202/07, HUDOC, pkt. 46.] – nie jest sytuacją pożądaną. Jeśli wolą projektodawcy – o czym może pośrednio świadczyć treść proponowanego art. 60510 § 2 k.p.c. – jest także możliwość pozbawienia osoby, dla której ustanawia się kuratora, wyłącznie biernego prawa wyborczego, kwestia ta powinna przejawiać się w propozycji modyfikacji art. 11 Kodeksu wyborczego. Projektując rozwiązania uprawniające sąd do orzeczenia wyłącznie w zakresie pozbawienia biernego prawa wyborczego, należy mieć na uwadze, że w przypadku wyborów do Sejmu, Senatu i na Prezydenta RP przesłanki biernego prawa wyborczego zostały określone na poziomie konstytucyjnym (odpowiednio: art. 99 ust. 1 i 3, art. 99 ust. 2 i 3, art. 127 ust. 3 Konstytucji</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>RP). Wydaje się jednak, że kwestia samodzielnego ograniczenia biernego prawa wyborczego nie była dotychczas przedmiotem pogłębionej analizy projektodawcy (o czym świadczy m.in. brak propozycji modyfikacji art. 11 Kodeksu wyborczego i brak ujęcia tej problematyki w uzasadnieniu projektu). Biorąc powyższe pod uwagę w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich celowe jest rozważenie przez projektodawcę: 1. zmiany przepisu przejściowego, tj. art. 134 pkt 2 projektu ustawy, tak by nie zakładał, jak ma to miejsce obecnie, automatyzmu w ograniczaniu praw wyborczych części osób z niepełnosprawnościami; 2. uzupełnienia projektu ustawy poprzez ujęcie w nim odrębnych, jasnych i niedyskryminacyjnych kryteriów orzekania o pozbawieniu czynnego lub biernego prawa wyborczego. W szczególności pozbawienie praw wyborczych nie może opierać się ani na wymogu wyższych zdolności poznawczych lub intelektualnych, ani na braku wiedzy na temat opcji głosowania, ani na ocenie hipotetycznej nieracjonalności w odniesieniu do wyborów politycznych jednostki.</p> <p>Niezależnie od powyższego ponowienia wymaga postulat, aby pracom nad opiniowanym projektem ustawy towarzyszyły równoległe prace nad nowelizacją art. 62 ust. 2 Konstytucji. Tylko bowiem w taki sposób będzie możliwe zrealizowanie intencji projektodawcy zakładającej całkowite wyeliminowanie instytucji</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			ubezwłasnowolnienia z polskiego porządku prawnego.	
35.	Rzecznik Praw Obywatelskich	II. Prawo do wyboru miejsca zamieszkania	<p>Interpretacja przepisów artykułu 12 ust. 3 Konwencji w kontekście prawa do prowadzenia życia w społeczeństwie (art. 19 Konwencji) oznacza, że w ramach wsparcia w korzystaniu ze zdolności do czynności prawnych należy zastosować podejście oparte na społeczności. Państwa Strony muszą wziąć pod uwagę fakt, że sieci społeczne oraz naturalne wsparcie dostępne dla osób z niepełnosprawnościami w ich społeczności (w tym ze strony przyjaciół, rodziny i szkół) stanowią kluczowy element wspieranego mechanizmu podejmowania decyzji 34 [34 Komentarz ogólny nr 1, pkt 41] . Wybór i podejmowanie decyzji co do tego, gdzie i z kim będą mieszkać osoby wspierane jest głównym elementem prawa do niezależnego życia i włączenia w społeczeństwo. Własny wybór nie ogranicza się zatem do wyboru miejsca zamieszkania, ale obejmuje wszystkie aspekty warunków życia danej osoby: rozkład dnia, codzienne czynności, a także sposób życia i styl życia w sferze prywatnej i publicznej, na co dzień oraz w dłuższej perspektywie czasu³⁵ [35 Komentarz ogólny nr 5 Komitetu Praw Osób Niepełnosprawnych do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych na temat niezależnego życia i możliwości włączenia w społeczeństwo, dostępny pod adresem: https://documentsddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona w zakresie braku możliwości wyznaczenia jako kuratora reprezentującego osoby kierującej placówką całodobową, w której przebywa osoba wspierana. Doświadczenia związane z poszukiwaniem kandydata na opiekuna prawnego dla osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie wskazują, że należy spodziewać się trudności w znalezieniu odpowiedniego kandydata na kuratora reprezentującego zwłaszcza dla osób samotnych. Z tych przyczyn projektowany art. 11 ustawy przewiduje wiele możliwości poszukiwania kandydata na kuratora reprezentującego, wskazując jednocześnie kolejność tych poszukiwań. Sąd w pierwszej kolejności kieruje się wskazaniem osoby potrzebującej wsparcia, o ile nie jest ono sprzeczne z art. 12. Przepis ten stanowi gwarancję poszanowania woli osoby potrzebującej wsparcia. W braku możliwości ustanowienia kuratora zgodnie z wolą osoby potrzebującej wsparcia, jak również w sytuacji, gdy osoba ta nie wskazuje kandydata na kuratora - sąd zwraca się do osób najbliższych dla osoby wspieranej o</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>/G17/328/87/PDF/G1732887.pdf?OpenElement [dostęp: 24 kwietnia 2025 r.], pkt 24] . Ponadto osoby z niepełnosprawnościami mogą nie mieć możliwości dokonywania własnych wyborów z powodu braku dostępnych informacji o możliwościach wyboru i/lub z powodu ograniczeń prawnych wynikających z przepisów o sprawowaniu kurateli oraz podobnych norm lub decyzji prawnych, które uniemożliwiają osobom z niepełnosprawnościami wykonywanie zdolności do czynności prawnych. Nawet jeżeli nie istnieją żadne formalne przepisy, to czasami inne osoby, takie jak członkowie rodziny, opiekunowie lub władze lokalne sprawują kontrolę i ograniczają wybory jednostki podejmując decyzje w jej imieniu. 36 [36 Komentarz ogólny nr 5, pkt 26] Obowiązek poszanowania wymaga od Państw-Stron, aby powstrzymały się od bezpośredniej lub pośredniej ingerencji w wykonywanie prawa do niezależnego życia i włączenia w społeczeństwo oraz od ograniczania tego prawa. Państwa-Strony nie powinny ograniczać ani odmawiać komukolwiek dostępu do niezależnego życia w społeczeństwie, w tym poprzez przepisy, które w sposób bezpośredni lub pośredni ograniczają osobom z niepełnosprawnościami możliwość wyboru miejsca zamieszkania lub tego gdzie, jak i z kim będą mieszkać, albo też ich autonomię 37 [37 Komentarz ogólny nr 5, pkt 47] . W przedstawionym kontekście możliwość wyznaczenia jako kuratora reprezentującego</p>	<p>wskazanie kandydata na kuratora. Dopiero w braku możliwości znalezienia kandydata na kuratora zgodnie z wolą osoby potrzebującej wsparcia zastosowanie znajdzie przepis regulujący możliwość poszukiwania kandydata na kuratora wśród osób „trzech”. Podkreślić należy, że krąg tych osób jest bardzo szeroki i w żaden sposób nie daje prymatu przy wyborze żadnemu podmiotowi. Możliwość ustanowienia kuratora wskazanego przez placówkę w której przebywa osoba potrzebująca wsparcia jest jednym z możliwych wyborów dla sądu. Należy mieć na uwadze, że zgodnie z projektem osoba, dla której zostanie ustanowiony kurator reprezentujący nie będzie tracić zdolności do czynności prawnych. Wbrew twierdzeniu zgłaszającego uwagę, osoby kierujące placówką nie będą decydowały o zdolności do czynności prawnych przebywających tam osób. Ponadto należy pamiętać, że pełnienie funkcji kuratora podlegać będzie stałej kontroli sądu, który w razie dostrzeżenia nieprawidłowości będzie mógł w każdym czasie zmienić osobę kuratora, niezależnie od czasu na jaki został ustanowiony zmieniany kurator.</p>
--	--	--	--	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>osoby kierujące placówką całodobową, w której przebywa osoba wspierana może budzić wątpliwości w zakresie prawa do niezależnego życia. Szeroko stosowana praktyka pozbawiania zdolności do czynności prawnych osób z niepełnosprawnościami, co umożliwia innym osobom podejmowanie decyzji o umieszczaniu osób z niepełnosprawnościami w placówkach opiekuńczych. Ponadto osoby kierujące tego rodzaju placówkami posiadają zwykle prawo do decydowania o zdolności do czynności prawnych przebywających tam osób. W takim przypadku wszystkie prawa oraz kontrola nad daną osobą znajdują się w rękach danej placówki. W celu zapewnienia zgodności z postanowieniami Konwencji, a także respektowania praw osób z niepełnosprawnościami, niezbędne jest zatem przeprowadzenie procesu deinstytucjonalizacji oraz przywrócenie zdolności do czynności prawnych wszystkim osobom z niepełnosprawnościami, które muszą podjąć decyzję dotyczącą miejsca zamieszkania oraz wyboru osoby, z którą zamierzają mieszkać (art. 19) . Wydaje się zatem, że osoba kierująca placówką całodobowego pobytu, w których przebywa osoba wspierana, nie powinna pełnić funkcji kuratora reprezentującego, tak aby zapobiec by wszystkie prawa oraz decyzje dotyczące osoby z niepełnosprawnością były podejmowane przez jedną osobę, która kieruje wieloosobową placówką. W innym przypadku</p>	<p>Uwaga w zakresie zmiany art. 20 pkt 8 oraz art. 109 (12) §.1 pkt 8 została uwzględniona.</p>
--	--	--	---	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>trudno będzie zapewnić prawo osoby wspieranej do wyboru miejsca zamieszkania oraz wyboru osoby, z którą zamierza zamieszkać. Być może zatem warto rozważyć uzupełnienie art. 12 ust. 2 projektu ustawy poprzez wyłączenie możliwości ustanowienia kuratorem reprezentującym dla osoby przebywającej w placówce całodobowego pobytu, kierownika tej placówki. Na marginesie chciałbym zaznaczyć, że w projektowanej regulacji stosowane jest pojęcie placówki opieki długoterminowej (art. 20 pkt 8 projektu ustawy). Pojęcie to jednak nie ma jednej, uniwersalnej definicji opieki długoterminowej, a co za tym idzie – definicji tego, co obejmuje świadczenie i finansowanie opieki długoterminowej. Wydaje się, że bardziej trafnym sformulowaniem byłoby: placówka zapewniająca całodobową opiekę. Pojęcie to pomimo braku definicji legalnej zostało doprecyzowane w orzecznictwie sądów administracyjnych³⁸ [38 Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 6 września 2018 r., I OSK 2446/16, LEX nr 2629441.]. Placówka taka świadczy całodobowo usługi takie jak: udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnację i opiekę higieniczną, niezbędną pomoc w załatwianiu spraw osobistych, kontakty z otoczeniem, a także usługi bytowe. Wydaje się zatem, że wskazane pojęcie jest bardziej precyzyjne i będzie odpowiadać na potrzeby niniejszej regulacji.</p>	
--	--	--	--	--

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

36.	Rzecznik Praw Obywatelskich	III. Prawo do pracy osób z niepełnosprawnościami	<p>Obawy Rzecznika budzi również liczba zawodów, które pozostają niedostępne dla osób korzystających ze wsparcia kuratora reprezentującego bądź pełnomocnika rejestrowego. Regulacja ta obejmuje zawody, tj. geodeta, kartograf, ratownik medyczny, nauczyciel, weterynarz, księgowy, psycholog, detektyw czy osoba wykonująca zawody medyczne zgodnie z ustawą z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych (Dz. U. poz. 1972 oraz z 2024 r. poz. 1897). Wskazane wykluczenia mają charakter automatyczny. Zatem korzystanie przez osobę wspieraną z kuratora reprezentującego bądź pełnomocnika rejestrowego uniemożliwia wykonywanie wskazanych zawodów. Prawo do pracy jest prawem podstawowym, niezbędnym do realizacji innych praw człowieka i stanowi nierozrwalną i nieodłączną część godności ludzkiej³⁹ [39 Komentarz ogólny nr 8 Komitetu Praw Osób Niepełnosprawnych do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych na temat prawa do pracy i zatrudnienia, dostęp w języku angielskim pod adresem: https://docs.un.org/en/CRPD/C/GC/8 , pkt 2] . Wartościowa praca i zatrudnienie są niezbędne dla bezpieczeństwa ekonomicznego, zdrowia fizycznego i psychicznego, dobrego samopoczucia i poczucia tożsamości.⁴⁰ [40 Komentarz ogólny nr 8, pkt 3] Osoby z niepełnosprawnościami napotykają bariery w dostępie i korzystaniu z prawa do pracy i zatrudnienia na otwartym rynku</p>	<p>Wyjaśnienia do uwagi</p> <p>Zmiany w ustawach szczególnych mają charakter wynikowy i dostosowujący zmieniane ustawy do nowych regulacji. Zmiany te nie mają charakteru merytorycznego, zatem ewentualne umożliwienie wykonywania konkretnego zawodu osobom wspieranym przez kuratora reprezentującego albo pełnomocnika rejestrowanego należy do decyzji właściwego resortowo Ministra. W toku uzgodnień nie zgłoszono zastrzeżeń, co do tych ograniczeń. Nie należy zapominać, że kurator reprezentujący i pełnomocnik rejestrowany mają być ustanawiani w szczególnych przypadkach, kiedy osoby potrzebujące wsparcia nie będą miały faktycznie możliwości samostanowienia.</p>
-----	-----------------------------	--	--	---

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			pracy, na równych zasadach z innymi osobami. Osoby z niepełnosprawnościami borykają się z wysoką stopą bezrobocia, niższymi płacami, niestabilnością, niższymi standardami w zakresie warunków zatrudniania i brakiem dostępności środowiska pracy, a także rzadziej niż inne osoby są powoływane na stanowiska kierownicze, gdy są formalnie zatrudnione ⁴¹ [41 Komentarz ogólny nr 8, pkt 4] . W każdym tym przypadku powinno dojść do analizy, czy rzeczywiście konieczne jest utrzymywanie ograniczeń dla osób korzystających z instrumentów wspieranego podejmowania decyzji w postaci kuratora reprezentującego lub pełnomocnika rejestrowego, w szczególności biorąc pod uwagę, że kurator reprezentujący może być ustanowiony tylko do wąskiego zakresu spraw lub nawet jedynie do poszczególnych czynności. Powyższa analiza powinna mieć charakter zindywidualizowany w oparciu o potrzeby i możliwości osoby wspieranej.	
37.	Rzecznik Praw Obywatelskich	IV. Prawo do życia rodzinnego – przepisy przejściowe	Chciałbym wyrazić również pewne wątpliwości dotyczące redakcji art. 143 projektowanej ustawy. Zgodnie z projektowanym brzmieniem, jeżeli osobie wspieranej przysługuje władza rodzicielska nad małoletnim dzieckiem, sąd niezwłocznie po dniu wejścia w życie ustawy, wszczyna postępowanie o ustanowienie kuratora reprezentującego dla takiej osoby. O wszczęciu postępowania sąd niezwłocznie zawiadamia właściwy sąd opiekuńczy. W uzasadnieniu wyjaśniono, że w projektowanym art. 135 (błędnie	Wyjaśnienie do uwagi Projektodawca wprowadził pojęcie <i>osoby tymczasowo wspieranej</i> , przesądzając że regulacja ma zastosowanie wyłącznie do osób uprzednio ubezwłasnowolnionych, dla których jeszcze nie ustanowiono sądownie kuratora reprezentującego na gruncie nowych przepisów.

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>wskazany, powinien być 143) wprowadza się regulacje w przedmiocie władzy rodzicielskiej, która nie przysługiwała osobom ubezwłasnowolnionym. Jeżeli osobie wspieranej przysługuje władza rodzicielska nad małoletnim dzieckiem, sąd niezwłocznie po dniu wejścia w życie ustawy, wszczyna postępowanie o ustanowienie kuratora reprezentującego dla takiej osoby. O wszczęciu postępowania sąd niezwłocznie zawiadamia właściwy sąd opiekuńczy. Jak wskazano wcześniej, rozwiązanie w tym zakresie ma z jednej strony zagwarantować ochronę dobra małoletniego, zaś z drugiej zabezpieczyć prawo osoby wspieranej do wychowania swojego dziecka. Wydaje się, że intencją projektodawcy było objęcie tą regulacją osób, które przed dniem wejścia w życie ustawy były osobami ubezwłasnowolnionymi, na co wskazuje umiejscowienie tego przepisu. Posługując się pojęciem „osoby wspieranej” projektodawca odnosi się zatem do regulacji zawartej w art. 134 pkt 1 i 3 projektu ustawy, zgodnie z którą osoby ubezwłasnowolnione całkowicie albo częściowo stają się z dniem wejścia w życie ustawy osobami wspieranymi. Należy jednak zauważyć, że zgodnie z ustawową definicją zawartą w art. 2 pkt 7 projektowanej ustawy, przez osobę wspieraną należy rozumieć pełnoletnią osobę, która ma zawartą umowę asysty prawnej z asystentem prawnym lub dla której ustanowiono kuratora wspierającego lub kuratora</p>	
--	--	--	---	--

Uwagi

do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>reprezentującego lub która ma umocowanego pełnomocnika rejestrowanego. Zatem na tle art. 143 projektu ustawy mogą powstać wątpliwości, czy wskazana regulacja obejmuje jedynie osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy były osobami ubezwłasnowolnionymi czy też dotyczy wszystkich osób wspieranych – w tym także – po wejściu w życie projektowanej ustawy - przez asystenta prawnego, kuratora wspierającego, kuratora reprezentującego bądź pełnomocnika rejestrowanego. Wydaje się zatem, że powyższa regulacja wymaga doprecyzowania, aby uniknąć potencjalnych nieporozumień, tym bardziej, że uzasadnienie projektu ustawy nie wyjaśnia tej kwestii w sposób jednoznaczny.</p>	
38.	Rzecznik Praw Pacjenta	Art. 112	<p>Projektowany przepis uzupełnia dane jakie ma zawierać deklaracja wyboru świadczeniodawcy. Nie wskazuje jednak czy ma również zawierać podpis kuratora reprezentującego albo pełnomocnika rejestrowanego.</p> <p>Proponuję uzupełnienie w art. 10 ust. 3 pkt 8 ustawy o podstawowej opiece zdrowotnej, iż deklaracja wyboru ma zawierać również podpis kuratora reprezentującego albo pełnomocnika rejestrowanego.</p>	Uwaga uwzględniona
39.	I Zastępca Prokuratora Generalnego Prokurator Krajowy		<p>W pełni popierając wprowadzaną instytucję pełnomocnictwa rejestrowanego wskazać należy na zasadność ponownego rozważenia wprowadzonego projektem mechanizmu określającego dowody, stanowiące podstawę do</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Pełnomocnictwo rejestrowane będzie instytucją dobrowolną, zatem nie jest konieczne wprowadzanie procedury sądowej jak w przypadku kuratora</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			stwierdzenia niezdolności do czynności prawnych mandata, których przedłożenie skutkować będzie umocowaniem pełnomocnictwa rejestrowanego (projektowany art. 95zo - Prawa o notariacie). Podstawę sporządzenia protokołu poświadczenia pełnomocnictwa będą stanowiły dwa zaświadczenia lekarskie wydawane na podstawie art. 42a ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2024 r. poz. 1287). Analizie poddać należy konieczność uzyskania w tym zakresie opinii biegłego lekarza sądowego, co eliminowałoby mogące się pojawiać wątpliwości dotyczące przedłożonych zaświadczeń.	reprezentującego (opinia biegłego sądowego). Istotną korzyścią w odniesieniu do wprowadzanej regulacji jest możliwość powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego szybko, bez udziału sądu. Projektowana regulacja przewiduje natomiast możliwość odwołania pełnomocnictwa oraz zwolnienia pełnomocnika rejestrowanego przez sąd.
40.	Polska Akademia Nauk	Art. 83	<p>W art. 83 projektowanej ustawy proponuje się wprowadzenie zmiany w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2020 r. poz. 1796) i nadanie mu następującego brzmienia:</p> <p>„2. Członek Akademii traci status członka w przypadku:</p> <p>1) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe;</p> <p>2) ustanowienia dla niego kuratora reprezentującego albo umocowania pełnomocnika rejestrowanego.”</p> <p>Nie jest jasne, dlaczego fakt ustanowienia kuratora reprezentującego albo umocowania pełnomocnika</p>	Uwaga uwzględniona

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			<p>rejestrowanego miałby powodować z automatu utratę członkostwa w Akademii.</p> <p>Rozumiemy, że członek Akademii, dla którego ustanowiono kuratora reprezentującego albo umocowano pełnomocnika rejestrowanego nie może pełnić funkcji z wyboru. Jednakże, utrata z tego powodu członkostwa w Akademii wydaje się rozwiązaniem zbyt daleko idącym i budzi zastrzeżenia środowiska naukowego Akademii.</p>	
41.	Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych		<p>Nadal stosowanie przepisów przejściowych zawierających rozwiązanie, z którego wynika, że sąd pierwszej instancji, przed którym toczy się postępowanie o ubezwłasnowolnienie przekazuje akta sądowi właściwemu (opiekuńczemu) zgodnie z art. 137 ust 3 projektu spowoduje przedłużenie postępowań i powielania czynności procesowych czy dowodowych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Po wejściu w życie nowej ustawy zmieni się właściwość sądów orzekających w sprawie osób potrzebujących wsparcia, zatem zasadne jest, by sprawy te były rozpoznawane przez sąd właściwy rzeczowo. Z uwagi na fakt, że rozstrzygnięcia w tych sprawach oparte będą w zasadniczej mierze na stosownych opiniach biegłych nie sposób jest uznać, że przekazanie akt sądowi właściwemu spowoduje znaczące przedłużenie postępowania dowodowego.</p>
42.	Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych	art. 93	<p>W odniesieniu do zaproponowanych zmian zawartych w art. 93 opiniowanego projektu, wnosimy o doprecyzowanie, iż brak ustanowionego kuratora reprezentującego lub umocowanego pełnomocnika rejestrowanego winien być potwierdzany złożeniem przez pielęgniarkę lub położną oświadczenia pod</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zmiany w ustawach szczególnych mają charakter wynikowy i dostosowujący do projektu ustawy. Brak jest podstawy do wprowadzania dodatkowych regulacji, które nie wynikają z likwidacji ubezwłasnowolnienia.</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Zabezpieczenie składanego oświadczenia rygorem odpowiedzialności karnej pozwoli na wzmocnienie jego znaczenia poprzez zawarcie informacji o ewentualnej sankcji karnej.	
43.	I Zastępca Prokuratora Generalnego Prokurator Krajowy		Aktualnym pozostaje uwaga zgłaszana do art. 64, obecnie art. 144 w zakresie zbiorczego zastępowania wskazanych w nim określić instytucjami wprowadzanymi projektem. Zastosowanie wskazanej regulacji interpretacyjnej dla pojęcia ubezwłasnowolnienia w odniesieniu do art. 62 ust. 2 Konstytucji oznaczałoby, że negatywną przesłanką czynnego prawa wyborczego stanie się w zastępstwie dotychczasowego ubezwłasnowolnienia korzystanie z instrumentów wspieranego podejmowania decyzji w formie kuratora reprezentującego albo pełnomocnika rejestrowanego, co z kolei będzie stało w sprzeczności z trzaską projektowanym art. 605 § 2 kpc w związku z art. 10 § 2 pkt 3 ustawy - Kodeks wyborczy wskazującym, że prawa wybierania nie ma osoba pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem sądu w przedmiocie ustanowienia kuratora reprezentującego, co nie musi być jednoznaczne z ustanowieniem kuratora reprezentującego. Sąd orzekający o ustanowieniu kuratora reprezentującego będzie miał bowiem obowiązek w każdym przypadku odrębnie określić skutki w sferze praw wyborczych osoby	<p>Wyjaśnienie do uwagi</p> <p>Projektodawca na skutek zgłoszonych przez Państwową Komisję Wyborczą uwag dokonał zmian art. 605(10) § 2 oraz art. 10 § 2 pkt 3 ustawy kodeks wyborczy.</p> <p>Art. 146 (według poprzedniej numeracji) ma na celu wyeliminowanie ryzyka potencjalnych sytuacji, w których pomimo zniesienia instytucji ubezwłasnowolnienia, jakkolwiek akt prawny nadal posługuje się tym pojęciem. Celem projektodawcy jest jednak wyczerpujące uregulowanie wszystkich aktów prawnych posługujących się omawianym pojęciem tak, by ww. przepis nie musiał znaleźć zastosowania w praktyce, ma stanowić jedynie zabezpieczenie.</p> <p>Projektodawca dokonał przeglądu wszystkich regulacji wykraczających poza obszar prawa cywilnego, w których ustawodawca posługuje się pojęciami ubezwłasnowolnienia, pełnej (braku</p>

Uwagi
do projektu ustawy (z dnia 24.03.2025 r.) o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (nr UD80 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów).

			wspieranej, co zapobiegnie pozbawianiu praw wyborczych całej grupy wspieranych.	pełnej) zdolności do czynności prawnych w porozumieniu z innymi resortami. Projekt ustawy został uzupełniony o zmiany w przepisach szczególnych, na które wpływa projektowana regulacja.
44.	I Zastępca Prokuratora Generalnego Prokurator Krajowy	Uzasadnienie projektu	Na marginesie wskazać należy na konieczność zmian redakcyjnych w uzasadnieniu projektu, wynikających ze zmiany numeracji artykułów, jak również zapisu w pkt 13 opisującym zmiany w Kodeksie postępowania karnego, wskazującym, że „osoby nie będą wspierane”.	Uwaga uwzględniona w zakresie zmian redakcyjnych w uzasadnieniu projektu. Uwaga nieuwzględniona w zakresie dotyczącym pkt 13 uzasadnienia. W uzasadnieniu prawidłowo wskazano, że osoby pokrzywdzone - wspierane nie będą w procesie karnym osobami korzystającymi ze zdolności do czynności procesowych.